

Research and Preservation of Technical Heritage in Transylvania

---

Enikő BITAY
Transylvanian Museum Society,
SAPIENTIA Hungarian University of Transylvania.

Óbuda University, Budapest, MiniSYMP August 30, 2019.

MOTTO

„Besides the precise learning of a trade, the mastering of contemporary knowledge in our chosen field of science it is also necessary to know its historic background, its eminent representatives and that inner system that raised them and their branch of science on the arch of evolution”.

B. E.

Content

- I. *Project goals: Discovery, Investigation and Protection of Technical Heritage in Transylvania*
- II. *Institutional background*
- III. *Research program:*
  - 1. *Research in Archeometry and Archeometallurgy,*
  - 2. *Research in History of Technology,*
  - 3. *Researching the life and heritage of great engineering personalities of the past;*
  - 4. *Research in History of Industry and developing databases;*
- IV. *Communicating results: conferences, publications, Transylvanian Digital Database (EDA);*
- V. *On the collaboration with the Óbuda University*

Discovery, Investigation and Protection of Technical Heritage in Transylvania

---

The principal goals:

- ❑ discovery and preservation of the Hungarian technical heritage in Transylvania; integrating it into the wider cultural heritage;
- ❑ the cultural and touristic development of the region;
- ❑ to create and support a community of professionals who will participate in this work;
- ❑ encouraging research in industrial history;
- ❑ educating a new generation of researchers; motivating them to work for the preservation of our heritage;
- ❑ developing our digital database (EDA) in history of science and technology;

Discovery, Investigation and Protection of Technical Heritage in Transylvania

---

Programs:

1. archeometry and archeometallurgy;
2. history of technology;
3. exploring the life, work and heritage of great engineering personalities from our past;
4. research in industrial history; database development;

Institutional background

---

*1. Transylvanian Museum Society,
Department Of Technical Sciences*

*2. SAPIENTIA Hungarian University of Transylvania
Faculty Of Technical And Human Sciences*

Erdélyi Múzeum-Egyesület Societatea Muzeului Ardelean Siebenbürgischer Museum-Verein Transylvanian Museum Society

Rhédey-ház

Lőrinczy-ház

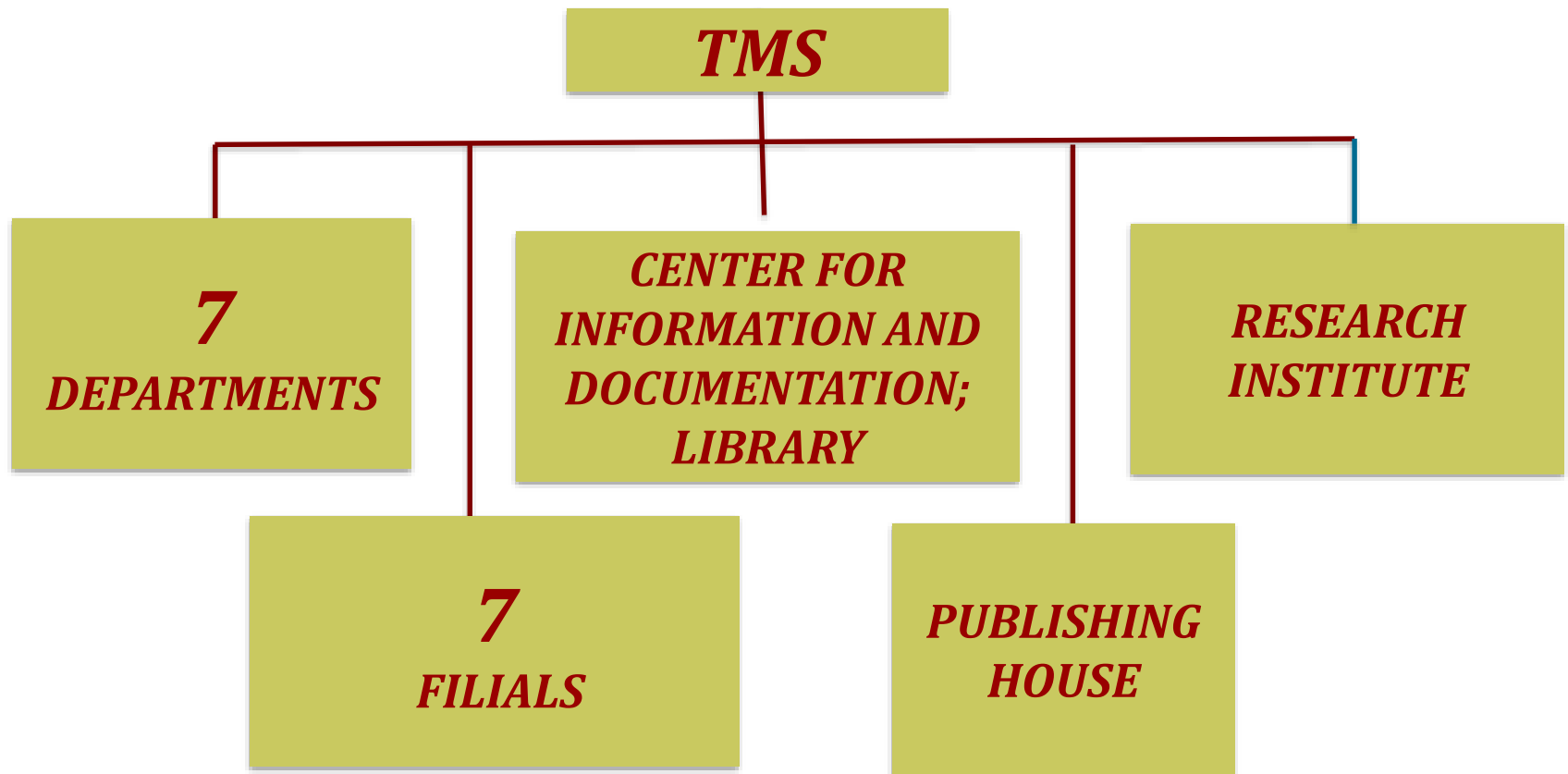
Jordáky-ház

**Central location: Romania,
Kolozsvár, Jókai/Napoca Street 2-4.**

www.eme.ro

Structure of the Transylvanian Museum Society (TMS)

The TMS works as an integrated scientific framework institution.

Departments:

- ❑ I. Department of Philosophy- Linguistics and History;
- ❑ II. Department of Natural Sciences;
- ❑ III. Department of Medicine and Pharmacology;
- ❑ IV. Department of Law, Economics and Sociology;
- ❑ **V. Department of Technical Sciences;**
- ❑ VI. Department of Mathematics and Informatics;
- ❑ VII. Department of Agricultural Sciences.

Youth Groups, Research Workshops

- **GEKKO** (Research Department of Kolozsvár Students in Geology);
- **KOMATE** (Union of Students in History in Kolozsvár);
- **Pósta Béla Union** (the archeologists' workshop);
- **KMK-KMDSz** (Kolozsvár Students Club of Engineers)

**6 NAP
4 TÚRA**
I. GÓGY VÖLGYE
II. METEI SZOROS
III. CSÁKLYAKŐ
IV. ELSŐORBÓ VÖLGYE

ÁSS EL A WWW.GEKKO.RO HONLAPRA!

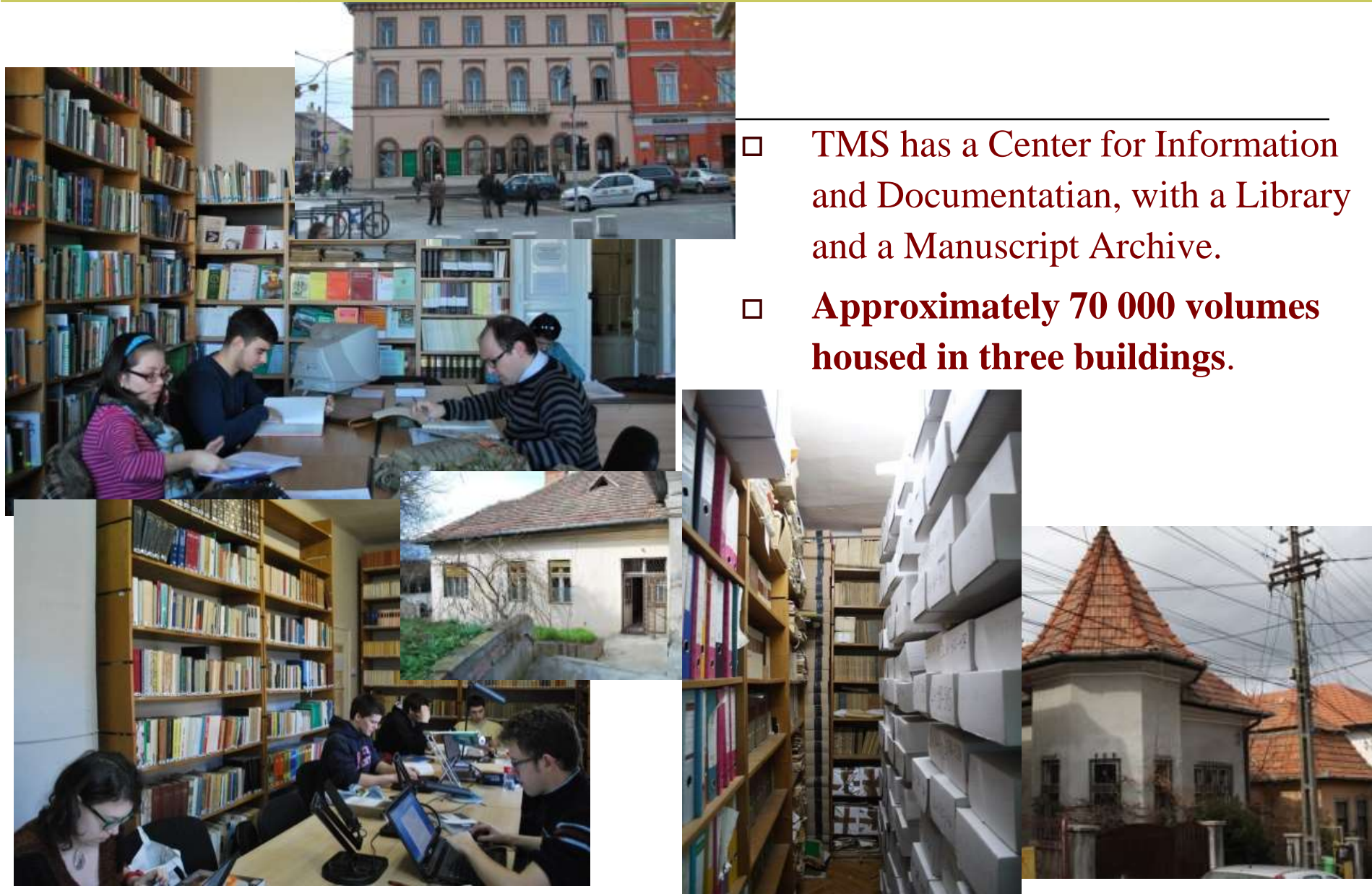
FILIALS OF THE TMS

CENTER FOR INFORMATION AND DOCUMENTATION

- ❑ TMS has a Center for Information and Documentation, with a Library and a Manuscript Archive.
- ❑ **Approximately 70 000 volumes housed in three buildings.**

THE TMS PUBLISHING HOUSE

*Published in 2018: 37 volumes
(24 books and 13 periodicals).*

TMS RESEARCH INSTITUTE

**In 2018 a total of 33
research programs with
14 full time researchers
and 40 collaborators.**

SAPIENTIA
HUNGARIAN UNIVERSITY
OF TRANSYLVANIA

**Faculty of Technical and
Human Sciences
in Marosvásárhely**

**Faculty of Economics,
Socio-Human Sciences
and Engineering
in Csíkszereda**

**Faculty of
Sciences and
Arts
in Kolozsvár**

**Department Agricultural
Engineering
in Sepsiszentgyörgy**

The University was founded in 2001, accredited since 2012, with 3 faculties in 3 locations

Presently 31 BSc and 13 MSc level programs with 2200 students

Sapientia University
Faculty Of Technical
And Human Sciences,
Marosvásárhely

Real sciences, **Technical sciences**,
Agriculture, Horticulture, Social and
Political Sciences, Human Sciences

BSc real sciences program:

- Informatics,
- I.T.
- **Mechatronics,**
- **Mechanical Engineering,**
- Automatizations and Applied Informatics,
- Infocommunication Networks and Systems,
- Horticultural Engineering,
- Agricultural Engineering,
- Landscaping

MSc real sciences program:

- Computer Controlled Systems,
- Software Development
- Advanced Mechatronics Systems

Research institutes:

- Industrial Engineering and Applied Physics,
- Automations, I.T. and Applied Physics,
- Mathematics and Informatics.

1100 students (600 on real sciences) in 12 BSc and 4 MSc programs

Research with the participation of students, activities in professional circles

Circle for History of Technology

Circle for Material Science

Disseminating research results in education

Research in Archeometry and Archeometallurgy

Inter-disciplinary research

Research in Archeometry and Archeometallurgy at the TMS' Research Institute

Location: TMS Research Institute;

Timeframe: 2010–present

Participants: Veress Erzsébet, Pataki Bernadeth, Kacsó Irén, Pánczél Szilamér, Vas Lóránt, Konyelicska Lóránd, Nyulas Dorottya;

Archeologist, geologist, chemist, physicist, material engineer etc.

The research was aided by:

Ionescu Corina, Indrea Emil, Bratu Ioan, Gindele Róbert, Szakmány György, Vértesy Zofia, Daraban Liviu, Kékedy-Nagy László, Eugen Culea, Toloman Dana, Tănăselia Claudiu, Borodi Gheorghe, Dobránszky János

Collaborating institutions:

BBTE, INCDTIM (Kolozsvár Isotopes Research Institute), MTA-MFA, ELTE, UTC (Kolozsvár Technical University), ICIA-INOE, (Analytical Instruments Research Institute), Maros County Museum, BME-MTA.

Research topics:

---

1. Analysis of Roman age pottery (Tasnád, Porolissum);
2. Analysis of iron slag (from the Maros county segment of the Roman *limes*;

Questions:

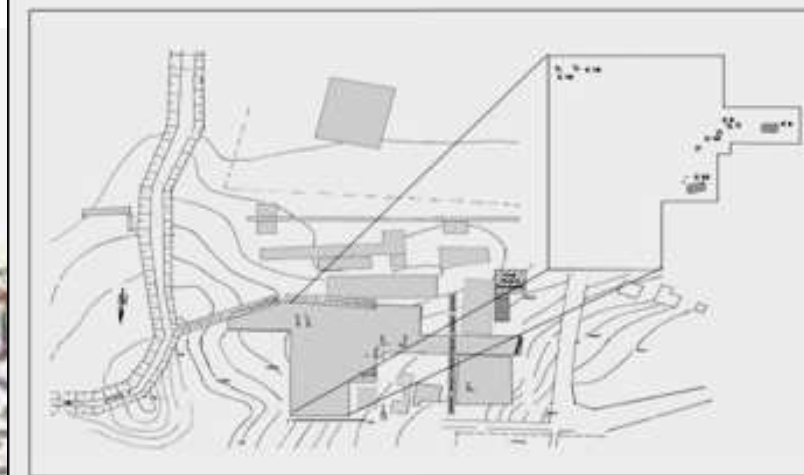
1. Can the raw materials come from the same location?
2. Could the pottery be made locally (technological similarity)?
3. What types of iron slag (forge or smithy slag)?

judetul SATU MARE

Szatmár megye

Tasnád

SATU MARE

IBRAI

TASNAD

Szatmárnémeti

AL. HARGHITA

AL. BISTRITA

AL. SALAJ

Porolissum

*Roman town
on the
territory of
today's
Mojgrád and
Zsákfalva(Szi
lág county.*

Vámépület

Segédespat
tábor
(Citera)

Segédespat
tábor
(Pomét)

Település

Amfiteátrum

Forum

*The 2007 burial ground
explorations*

Mikháza

Marosvécs

POTTERY SHARDS

From TASNÁD

Macroscopic characteristics

Minta	Külső	Belső	Töret
1			
2			
3			
4			
5			

From POROLISUM

1. csoport
10-1-6

2. csoport
10-2-5

3. csoport
10-3-3

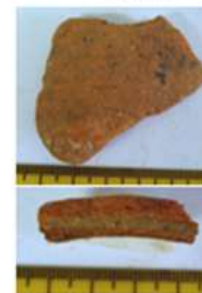
10-4-1

10-1-7

10-2-7

10-3-4

10-2-8

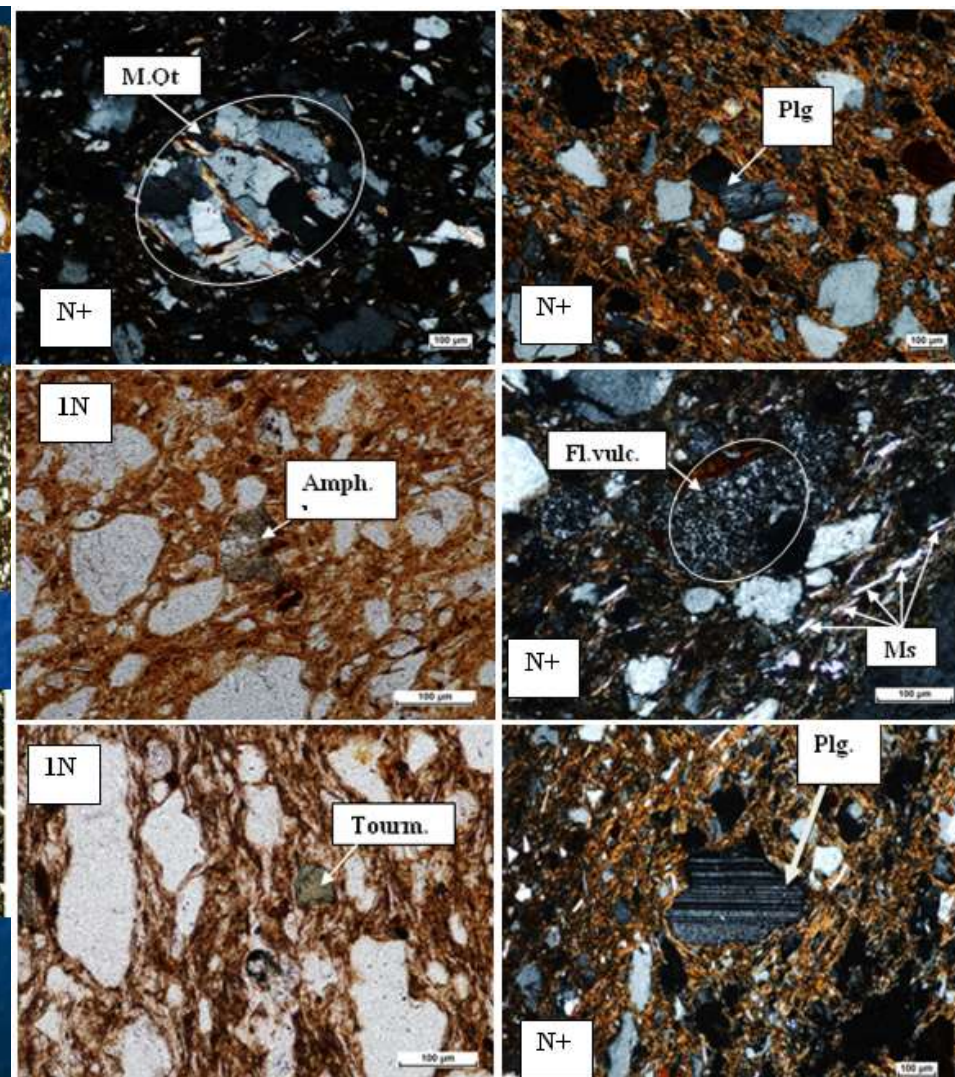
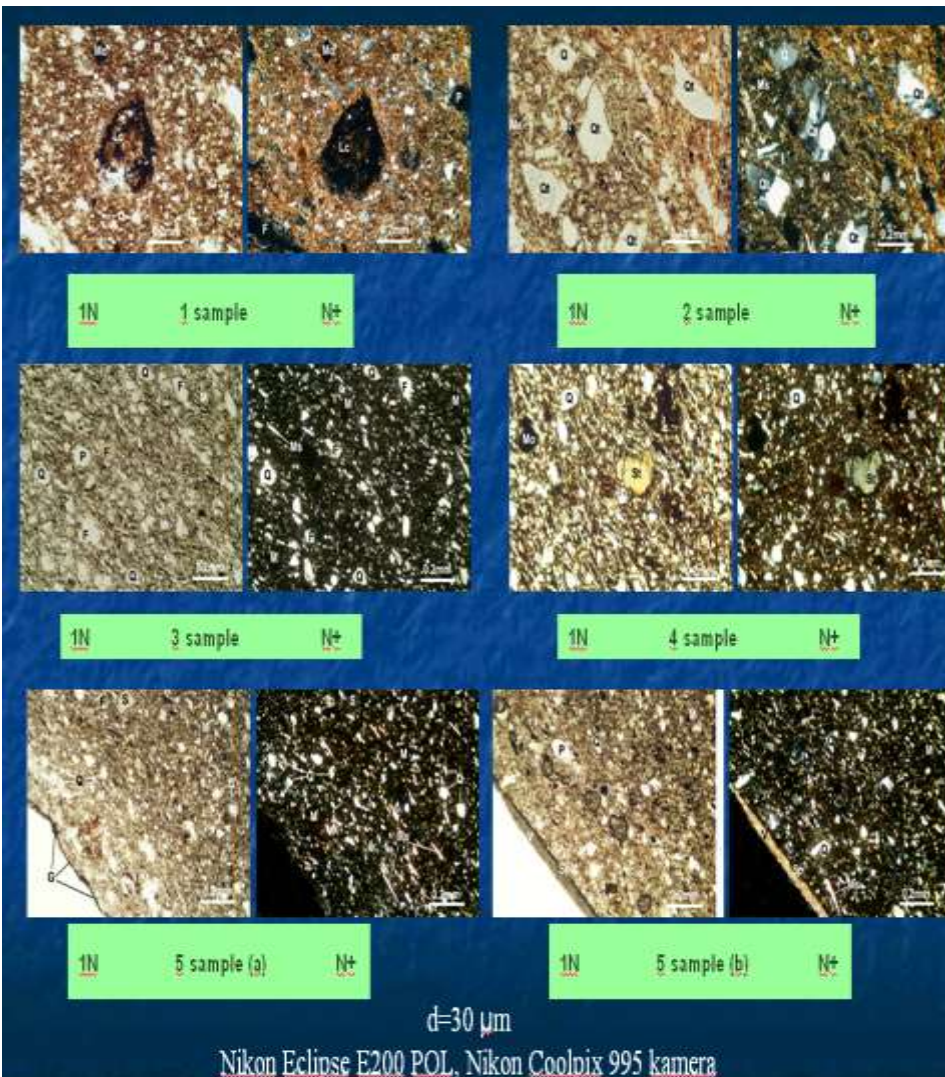

Petrologic microscopy

(micro-morphologic and mineralogic analysis)

From TASNÁD

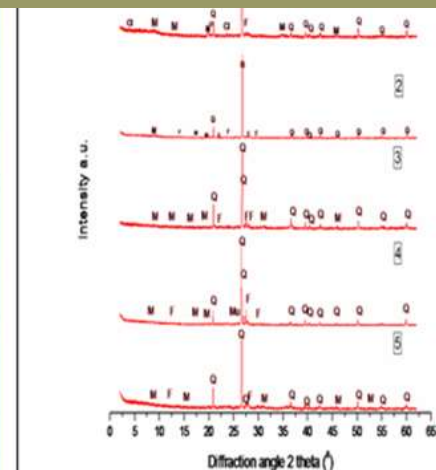
From POROLISSUM

Mineralogical structural analysis

X-ray diffractometry

XRD patterns.

	Mineral phase			
	Q	K-fp	Plg	Phy
5-2-1	xxx	x	xx	x
5-2-2	xxx	x	xx	x
5-2-3	xxx	x	xx	
5-2-4	xxx	xx	xxx	x
5-2-5	xxx	x	xx	
5-2-A-1	xxx	x	xx	x
5-2-A-2	xxx	x	xx	x

x= minor mineral component (<25%)
 xx=mineral component (25-75%)
 xxx= major mineral component (>75%)
 tr=traces

The mineralogical phases at

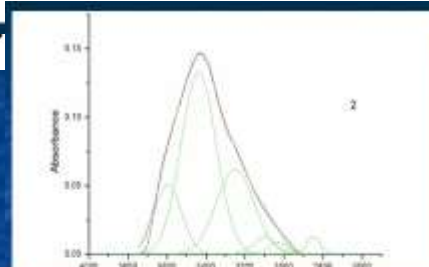
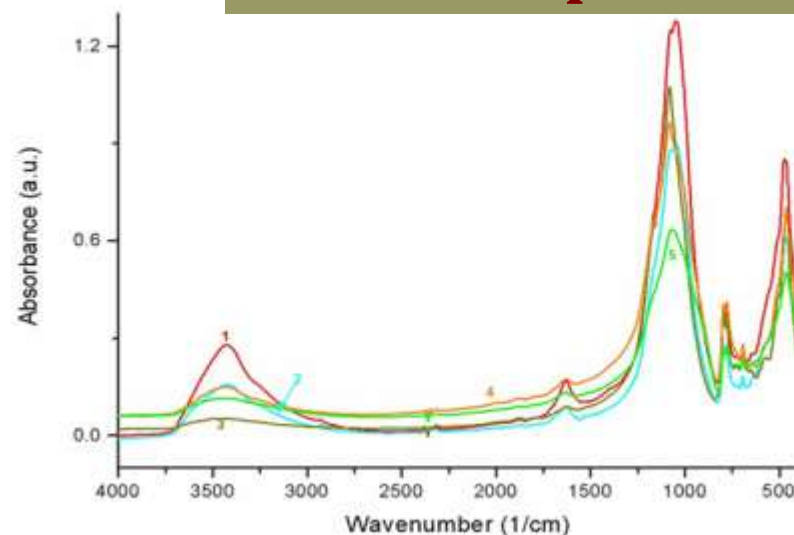
XRD results. Q: quartz; K-fp (F): K-feldspars; Plg: plagioclases; Phy: phyllosilicates (P, „10 Å phases”); M (Mu): micas; Gh: gedenite; G: goethite; A: green clay.

Minta	I_R (%)					
	Bt	Ms ₂	Ms ₃	Orth	Mt	Q
1	11.2	30.0	-	16.6	-	42.2
2	9.5	41.8	-	8.9	-	39.8
3	8.3	25.3	7.7	-	1.3	57.4
4	2.5	4.0	62.4	-	-	31.1
5	6.2	36.5	4.8	-	3.8	48.7

Bt: biotit
 Ms: muszkovitok
 Orth: ortoklázok
 Mt: mullit
 Q: kvarc, kvarcitok
 I_R a diff. vonal relatív intenzitása

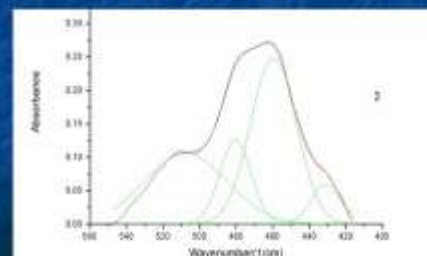
1, 2 illetve 3, 5: páronként hasonló agyagásvány összetétel a párok eltérő származása

FTIR spectroscopy

3800-2800 cm^{-1} (O-H sáv)

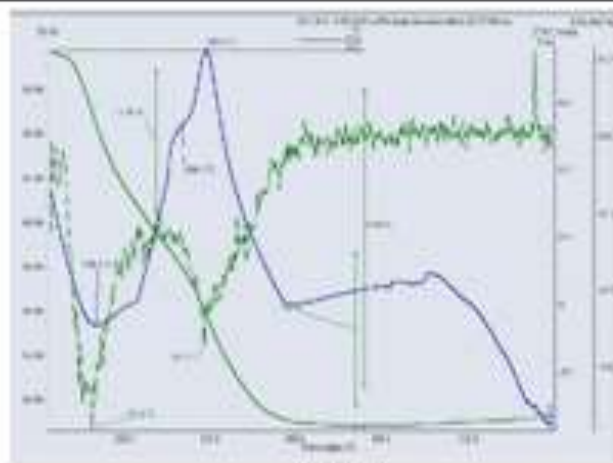
1500-800 cm^{-1}
 (main Si-O/Al-O/Si-O-Al sáv)

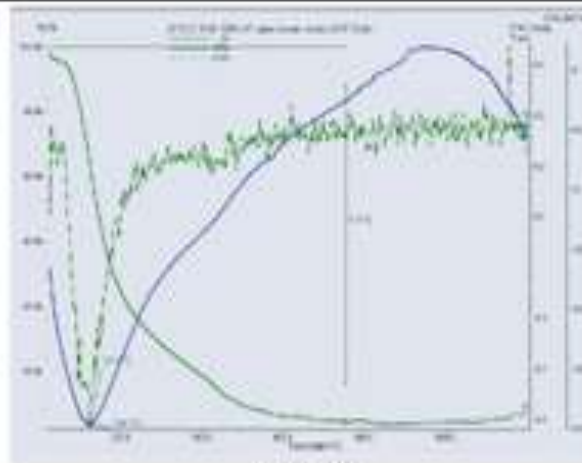
1500-800 cm^{-1} (Al-O/Si-O-Al sáv)

A fő FTIR sávok dekonvolúciója
 5 minta

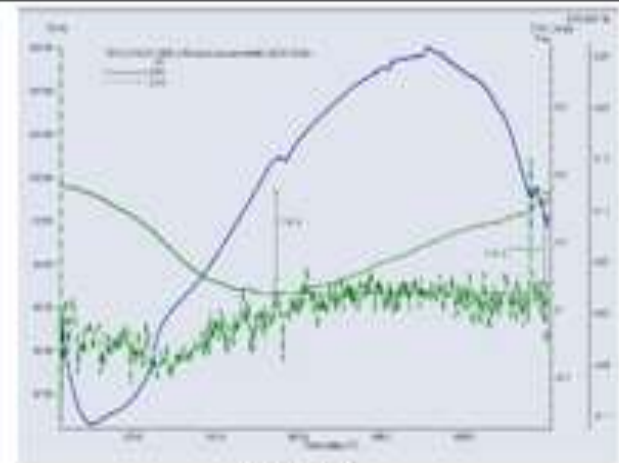
Thermic analysis

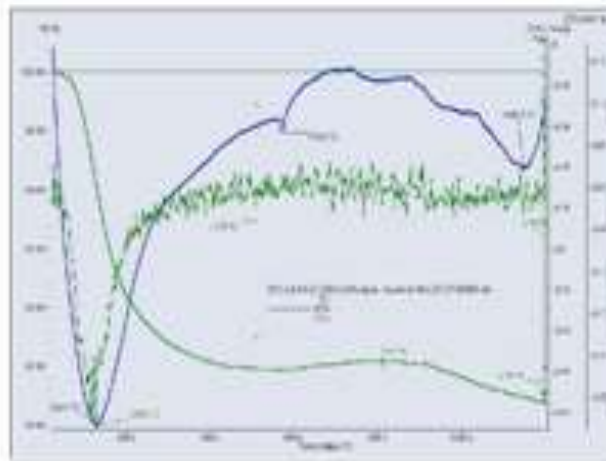
5-2-1

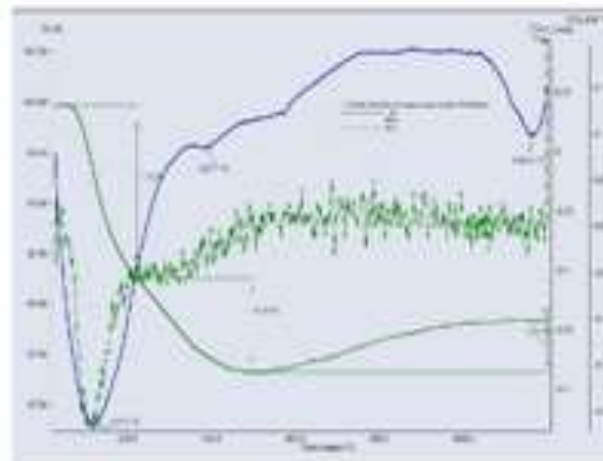
5-2-2

5-2-3

5-2-4

5-2-5

Element analysis – XRF, ICP-AES, ICP-MS

determination of average chemical element composition

ICP-OES eredmények – makroelemek, mikroelemek

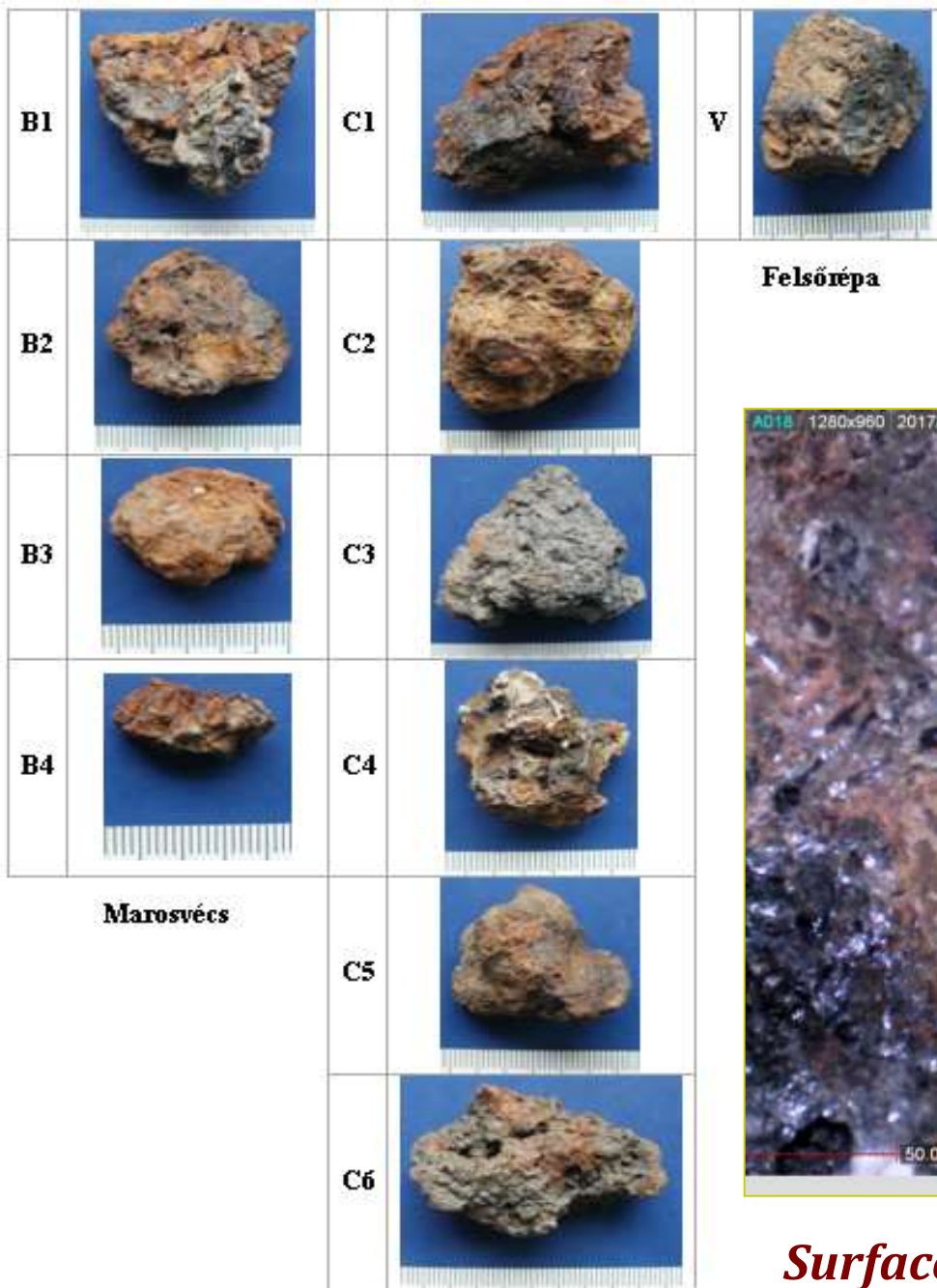
Főelemek oxidként (%)	Kerámia minták							Talajminta
	5-2-1	5-2-2	5-2-3	5-2-4	5-2-5			5-2-A
					Mean content	σ	RSD (%)	
SiO ₂	59.40	63.02	70.20	59.40	63.20	4.2594	6.53	65.50
TiO ₂	0.88	0.70	0.80	0.84	0.78	0.0707	8.67	0.89
Al ₂ O ₃	14.60	14.20	14.90	13.90	14.60	0.4901	3.43	13.60
Fe ₂ O ₃	4.15	5.20	1.91	2.03	3.16	1.4620	40.67	5.12
FeO	1.52	0.63	3.54	2.75	2.36	1.2468	67.09	0.35
MnO	0.15	0.08	0.12	0.05	0.19	0.0367	36.37	0.08
CaO	1.66	1.87	0.89	1.03	3.64	1.0480	62.77	0.93
MgO	1.60	1.09	1.94	1.15	2.51	0.5410	33.64	1.36
Na ₂ O	0.86	1.17	0.86	0.96	0.84	0.1391	14.40	1.10
K ₂ O	2.11	1.67	2.98	2.16	2.86	0.5017	20.95	2.59
H ₂ O ads.	2.76	2.68	0.14	0.39	0.70	1.2185	81.06	2.35
H ₂ O cryst.	7.68	4.77	1.17	2.70	3.08	2.3127	55.77	5.48
CO ₂	<0.02	0.22	<0.02	<0.02	<0.02			<0.02
P ₂ O ₅	2.12	2.02	0.31	1.58	1.68	0.7889	58.07	0.45
SO ₃	<0.15	<0.15	<0.15	<0.15	<0.15			<0.15
BaO	0.15	0.14	0.05	0.08	0.14	0.0466	45.96	0.05
SrO	0.03	0.03	0.01	0.02	0.03	0.0076	36.88	0.01

Makroelemi összetétel (ICP-OES).

Nyomelemek (ppm)	Kerámia minták							Talajminta
	5-2-1	5-2-2	5-2-3	5-2-4	5-2-5			5-2-A
					Mean content	σ	RSD (%)	
Co	14.4	12.5	2.0	9.9	10.7	4.6	43.0	11.20
Cr	38.6	36.0	7.7	37.1	37.6	22.5	59.8	29.30
Cu	793.0	727.0	815.0	1280.0	770.7	379.9	49.3	107.00
Ni	2025.0	636.0	131.0	426.0	670.3	708.3	105.7	104.00
Zn	146.0	99.1	29.6	123.0	110.8	60.0	54.2	67.00
Hg	1.8	0.9	0.3	0.2	0.6	0.60	100.0	0.14

Nyomelemek (ICP-OES).

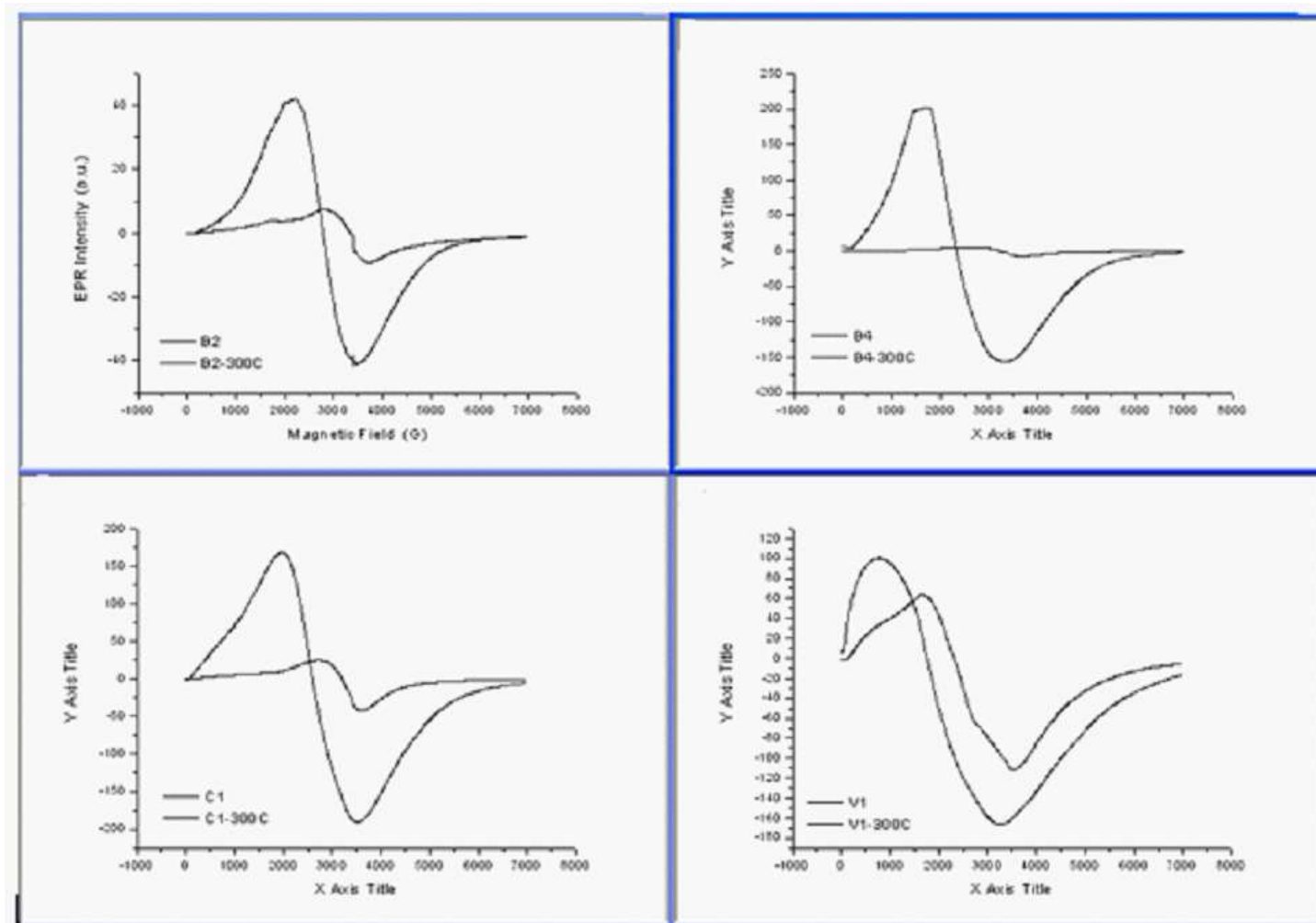
Mikháza

IRON SLAGS

LIMES

Surface of the V sample (magnifying: 500x)

Electron paramagnetic resonance (EPR) spectra: Fe(II)/ Fe(III)

*EPR
spectrum of
shards Fe^{2+}
before the
oxidation
($Fe^{2+} + Fe^{3+}$)
and
after(Fe^{3+})*

Conclusions – answers to the questions

---

1. Can the raw materials come from the same location?

- the *tasnádi shards* could be made of materials found in the proximity, those from *porolissum* could not;
- The *iron slags* in all three locations indicate raw materials of different origins.

2. Could the pottery be made locally(technological similarity)?

- Tasnád shards: different workshops or technologies;
- Porolissum shards: indicate different technologies.

3. What type of slags (forge or smithy)?

- Based on our analysis we can affirm that these are forge slags.

*Transylvanian Museum Society
Department of Technical Sciences*

RESEARCH IN HISTORY OF TECHNOLOGY

Inter-disciplinary research

Its goal: Exploration of our technical heritage, its restoration to a working state, the cultural and touristic development of the region.

Program directors: Márton László, Talpas János

Participants: The History of Technology group of the department, external professional collaborators (**Végyári Ferenc, Borbély Katalin** etc.) and students.

Conscious organizing and utilization of research in History of Technology (2006)

- ❑ **Attracting young people in research** (education towards keeping traditions, teaching, motivating scientific work)
- ❑ **Organizing field camps** (field work, measurements)
- ❑ **Organizing forums** (to present and discuss results)
- ❑ **Writing of studies** (to sum up results)
- ❑ **Drawing up propositions** (about the possibilities of restoring and maintaining these objects)
- ❑ **Aiding the touristic development of the area**

Research in History of Technology – field work

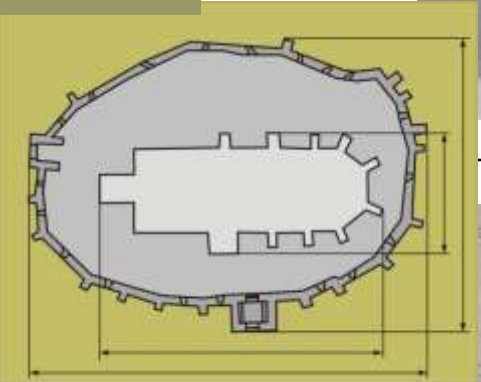
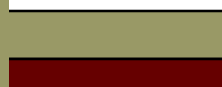

*History of Technology research
team*

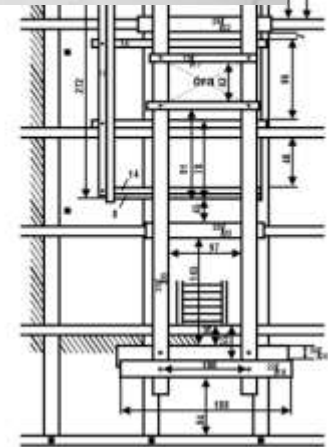
Magyarvalkó, 2007

*Field work, collecting data,
measurements.*

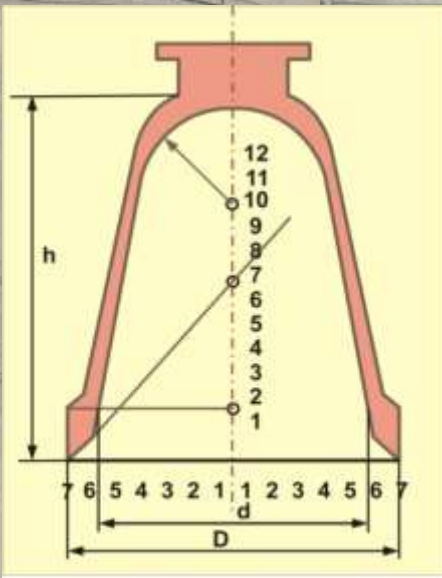
After the sketch books of Debreczeni László...

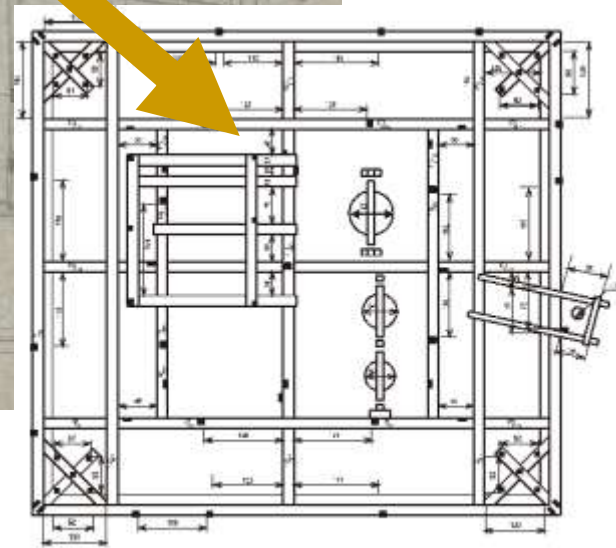
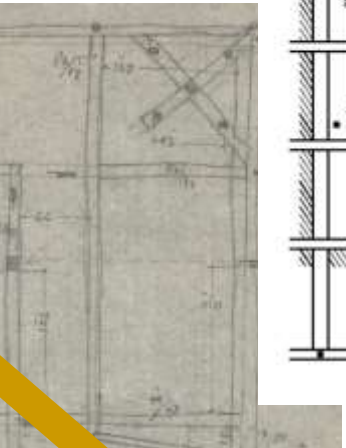
Magyarvalkó erődített templom alaprajz

Az óra ház alváza

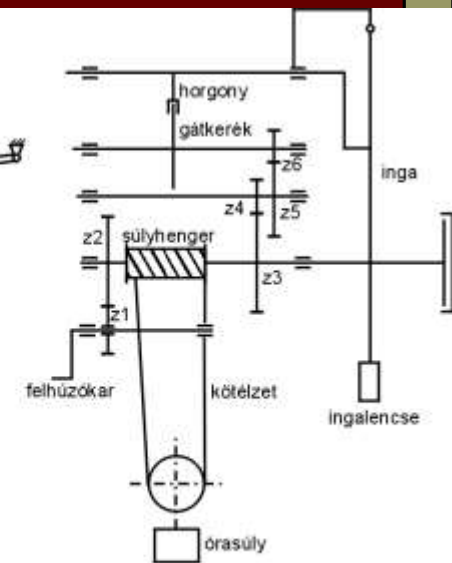
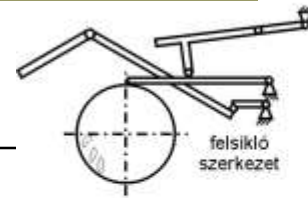
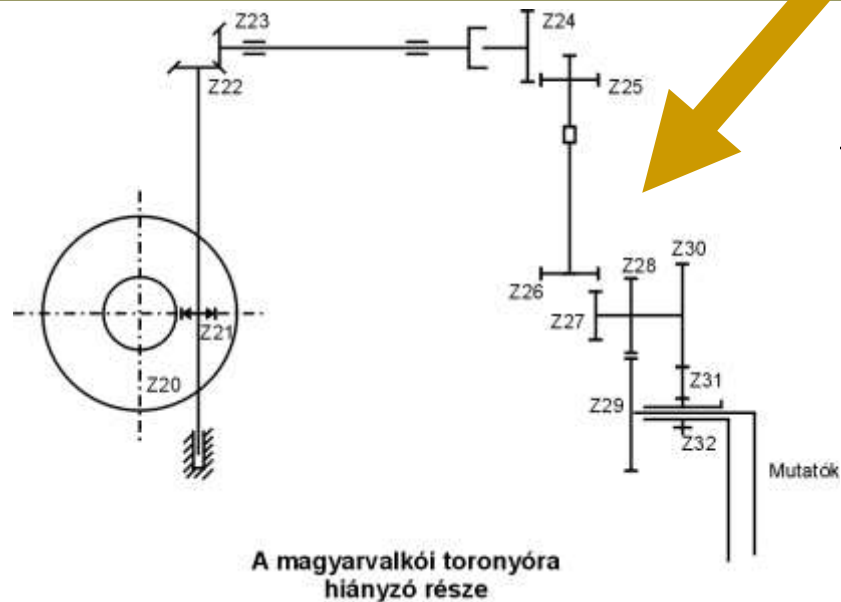

Harangborda

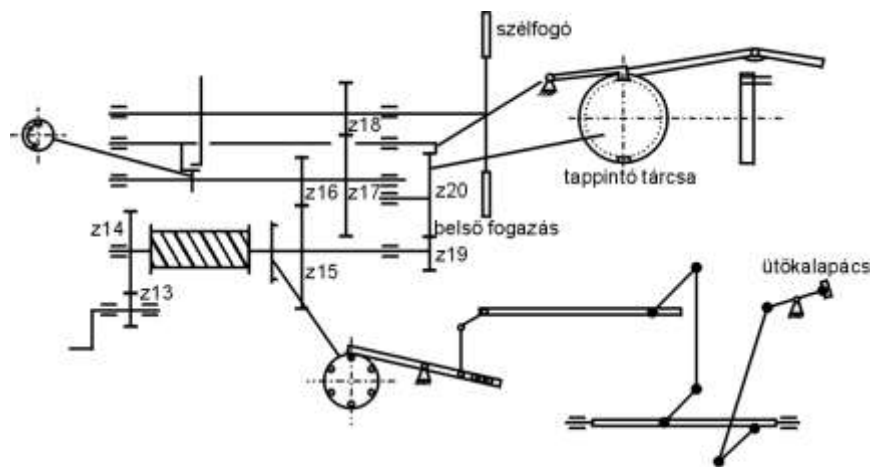

Magyarvalkól torony fedőslap

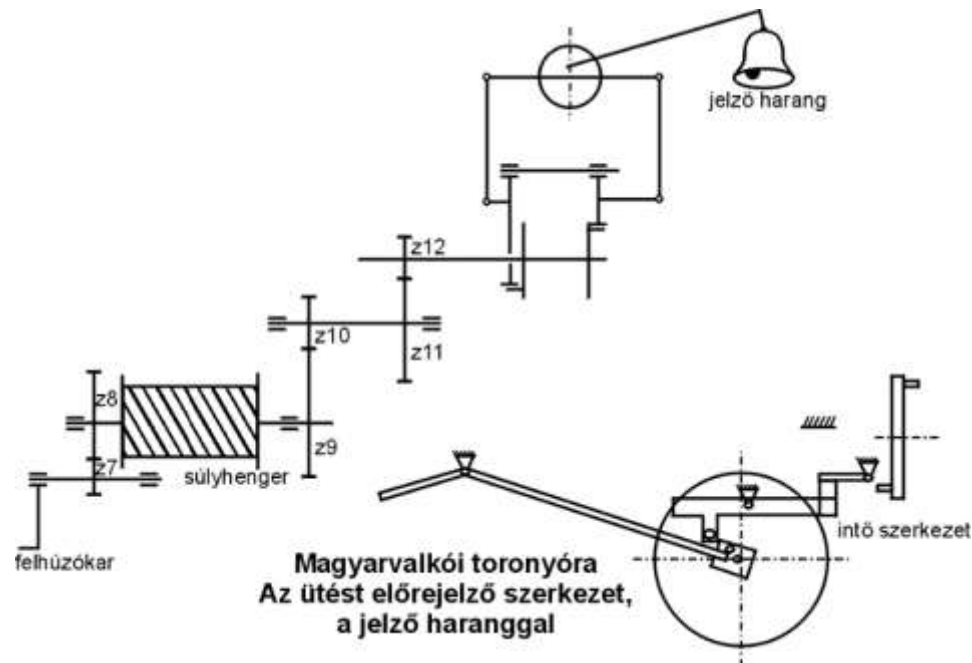
The kinematic design of the church's tower clock and also the design of the missing part

Magyarvalkői toronyóra járószerkezete

Magyarvalkői toronyóra
Az óralítés szerkezete

Magyarvalkői toronyóra
Az ütést előrejelző szerkezet,
a jelző haranggal

Collaborators

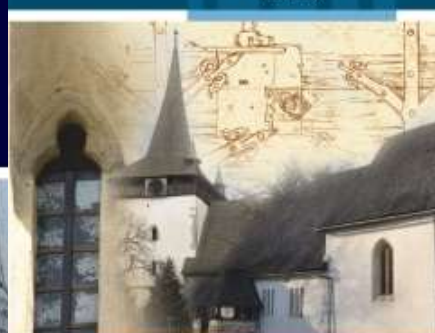
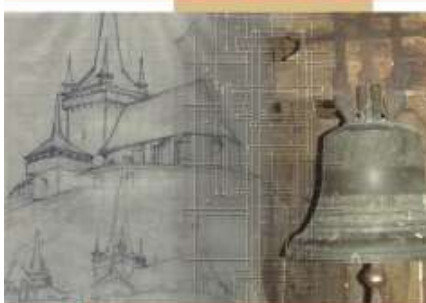

Local craftspeople, collaborators

Results

**4 Books, 10 Publications,
14 Presentation, 9 Research project, 18 camps
+ PROFESSIONAL
RELATIONSHIPS**

TOWER CLOCK- Magyargyerőmonostor

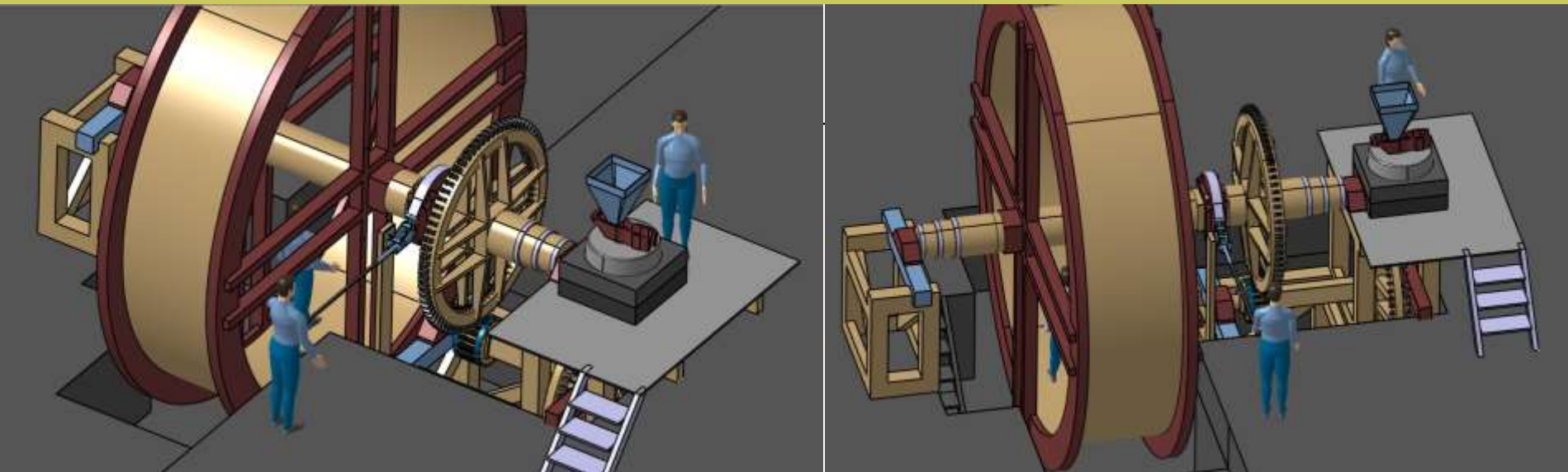

SUN DIAL - Clock museum – Ploiești

TREADMILL- Mohács

Designing, modelling

*Short movie
to illustrate
the building
process and
the way the
mill works.*

TREADMILL - Mohács

Manufacturing process

Installation

TREADMILL

- Mohács

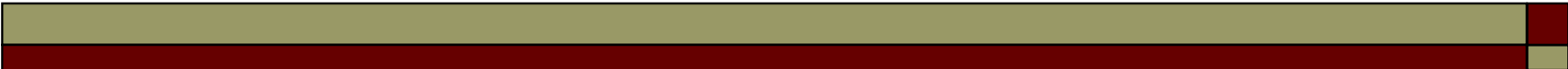

BOAT MILL

Baja

Research of our great technical personalities from the past and their heritage

We look back upon the Transylvanian scientists who left a lasting mark in real sciences, we analyse and elevate their work with a double goal:

- **To revive and recognize the work of our ancestors,** the great significance of their work,
- **To set up motivating role models for our youth,** to inspire them to face bravely the challenges of research in their field of specialty.

Precedents: memorial sessions and conferences

2002.

2003.

2013.

2014.

Kerpely Antal Emléke

(1837-1907)

Kozma Erzsébet:
Kerpely Antal
és munkái

Szűcs Katalin:
Ősi vasművész

Időpont: 2003. április 25., 17 óra
Helyszín: EME székház, Jókai/Napoca utca 2-4. 1. em.

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Műszaki Tudományok Szakosztálya

KÓS KÁROLY
EMLÉKNAP

Megnyitó: Bitay Enikő

Összehívó: Bódis László: Kós Károly építészete és szerepe

Marton László: Kós Károly a műveltség és a technika közötti kapcsolatokban

Somai József: Gazdasági és társadalmi gondolkodás Kós Károly életművében

Talpai János: Kós Károly emlékeztető tanulmányok a Kós Károly Emléknapi

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Műszaki Tudományok Szakosztálya

Megnyitó:
Sipos Gábor

Debreczeni-
Droppán
Béla:
Szentkirályi
Zsigmond
akadémikus
életje és
működésének
(1804-1870)

Bitay Enikő:
Szentkirályi
Zsigmond
bányamérnök, a
magyar nyelvű
bányászati
szakítás
úttörője

Köszöntő: Bódis László: Szentkirályi Zsigmond és a magyar bányászati szakítás

Helyszín: Jókai utca 2-4. sz. 1. emeleti előadóterem
Időpont: 2014. június 14., szombat, 11.00 óra

Research of our great engineering personalities from the past, processing their heritage

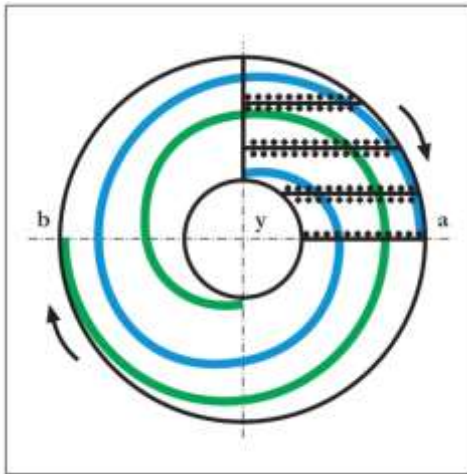
---

*Debreczeni Márton
(1802–1851)*

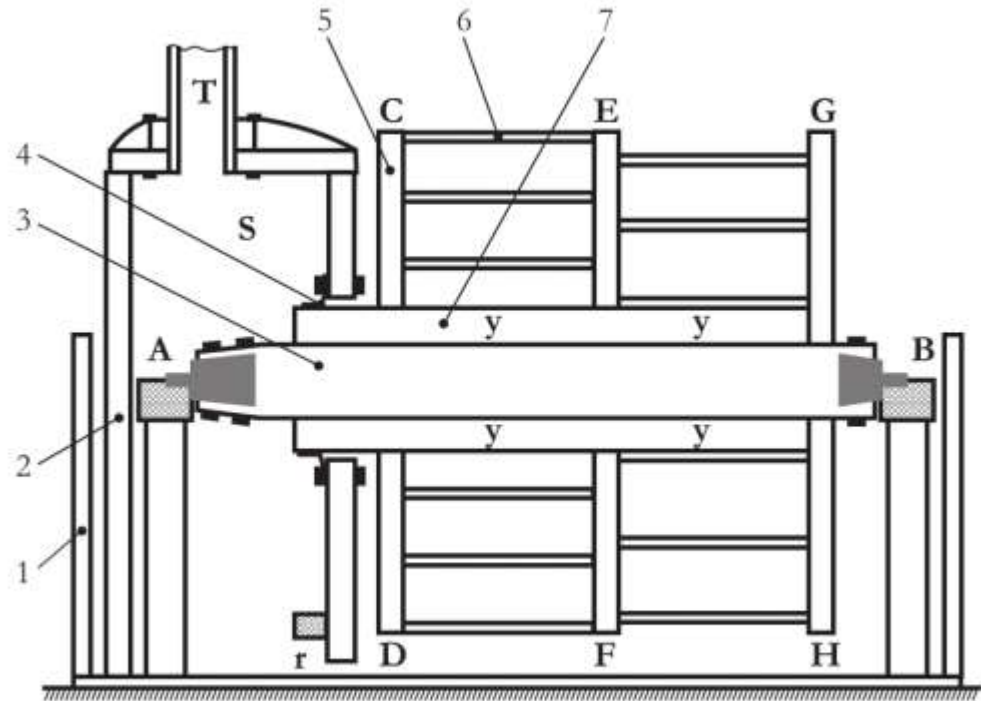
A pioneer of
Transylvanian mining
and forging

Debreczeni Márton's spiral blower

*Paddle system
perpendicular to the
axis*

*Cross-section of the spiral
blower*

Research of our great engineering personalities from the past, processing their heritage

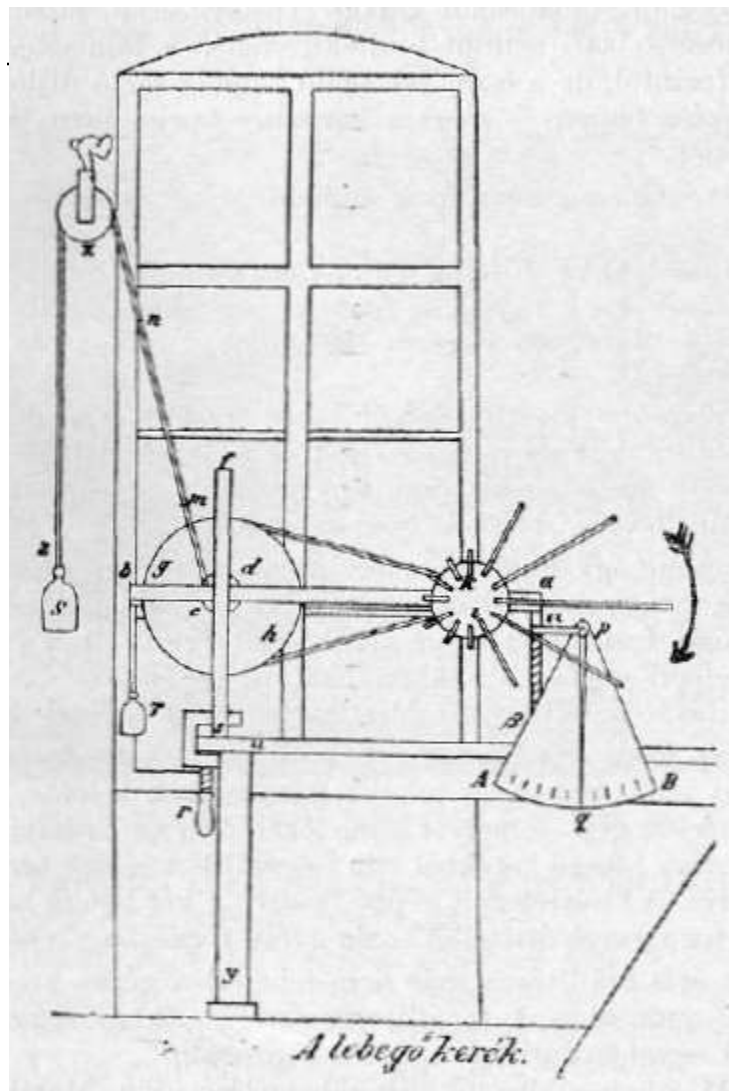

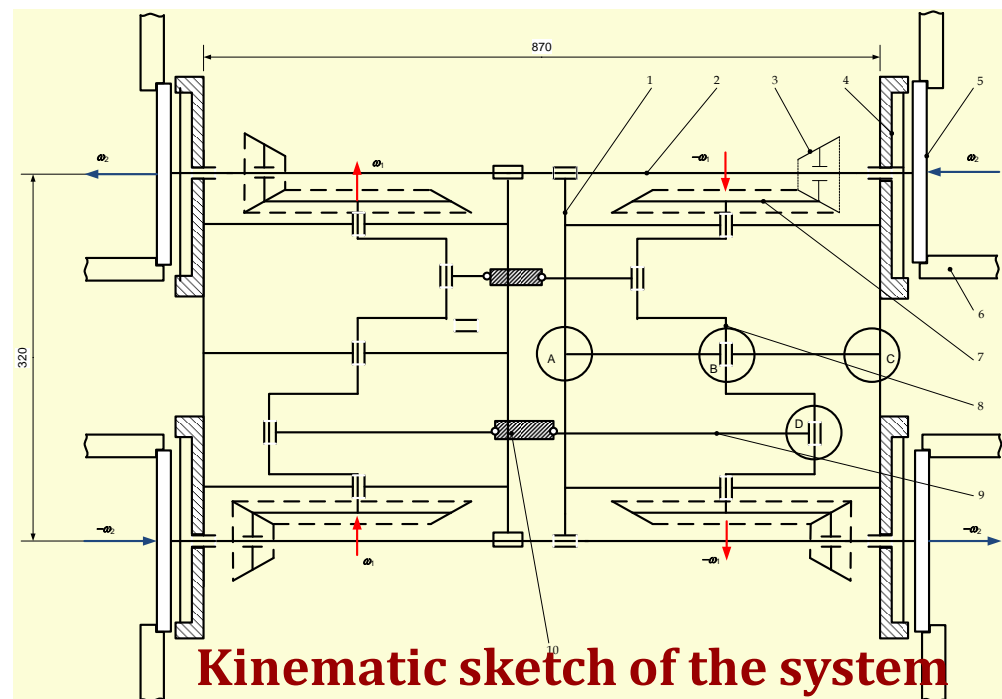
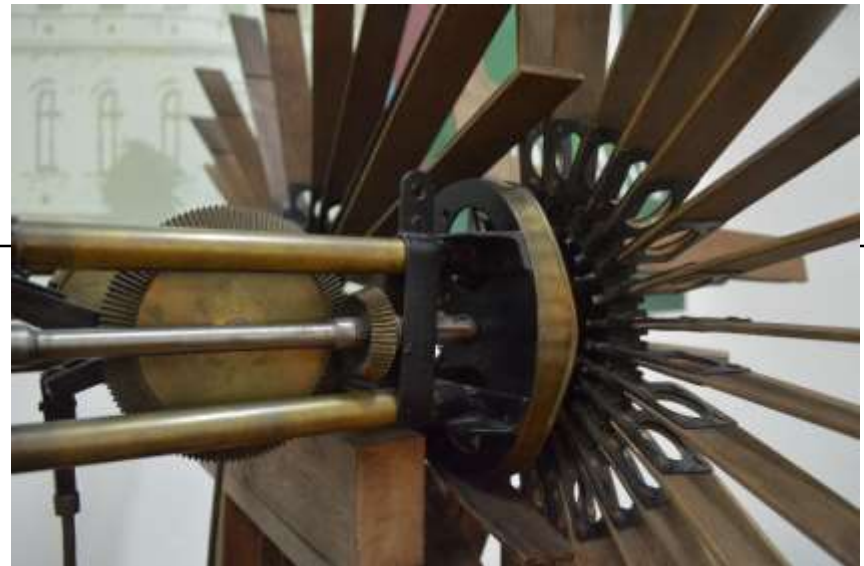
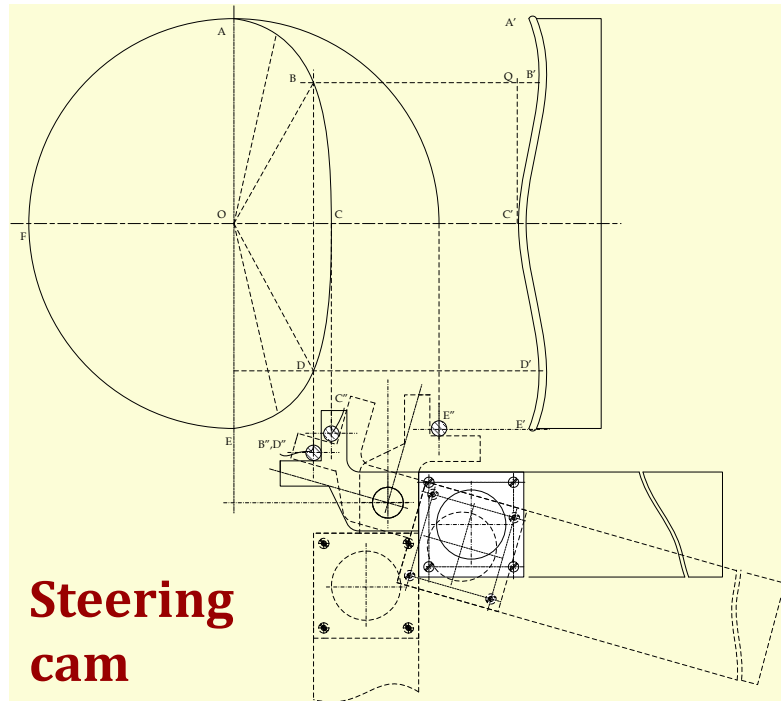
Martin Lajos
1827-1897

mathematician, engineer,
university professor,
corresponding member of
the Hungarian Academy Of
Sciences (1861), a Hungarian
pioneer of flying

Martin Lajos's floating wheel

Research of our great engineering personalities from the past, processing their heritage

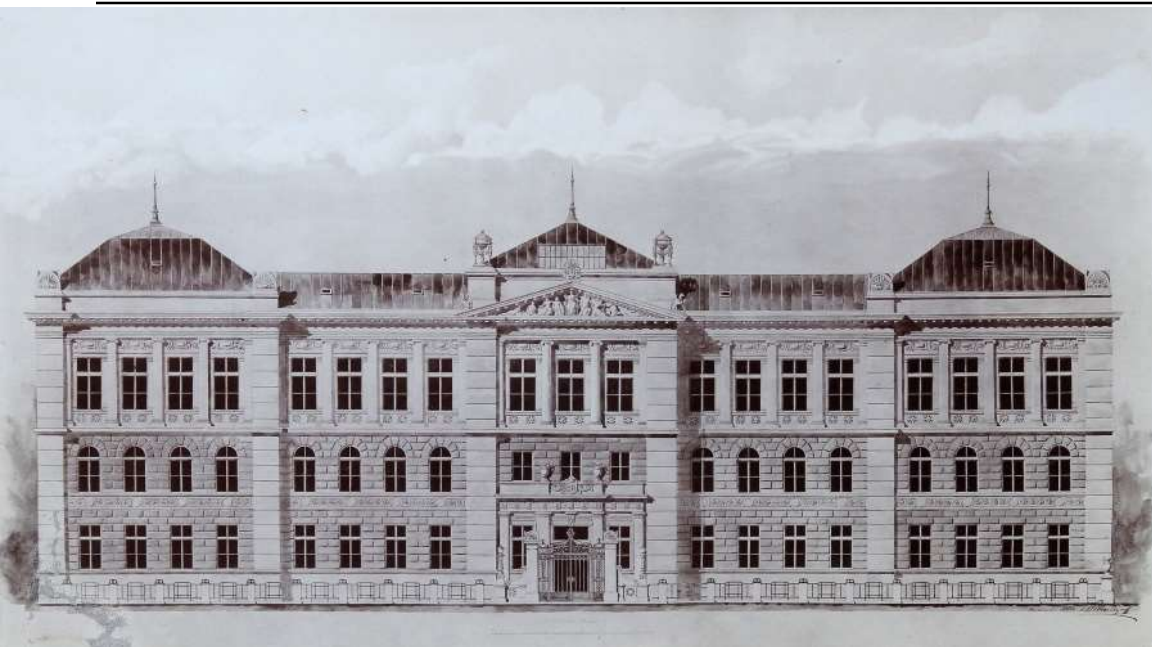
---

*Pákei Lajos
(1853–1921)*

Chief architect of
Kolozsvár, chief
engineer and teacher of
the city

Heritage of Pákei Lajos (architectural designs, plans)

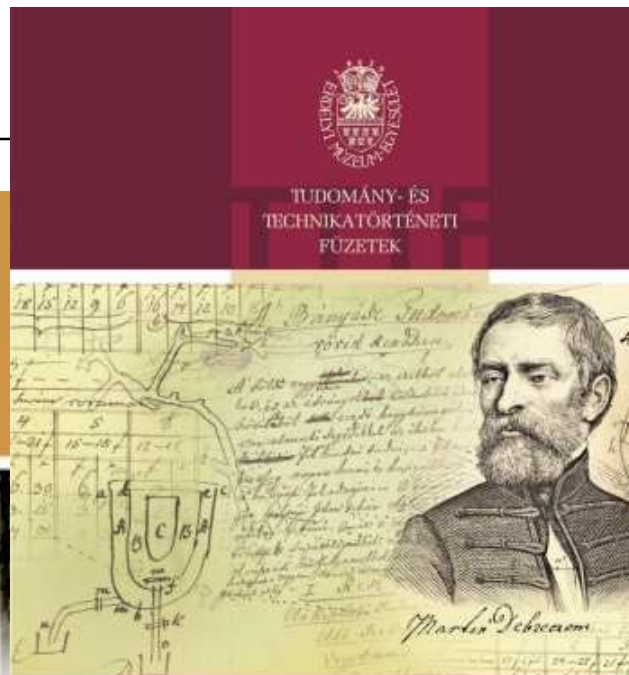
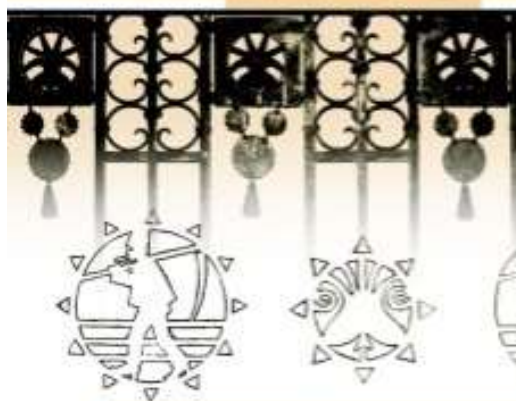

*Industrial Museum and
Public Industrial School,
Kolozsvár*

*Plan of the Unitarian
High School,
Székelykeresztúr*

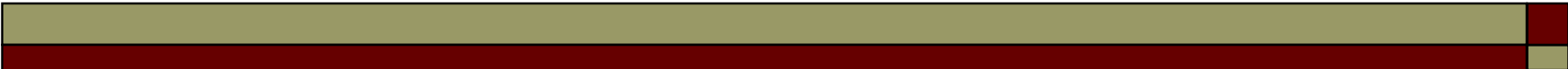

Results

3 books, 6 communications,
14 lectures, 4 research projects;
3 digitalized collections

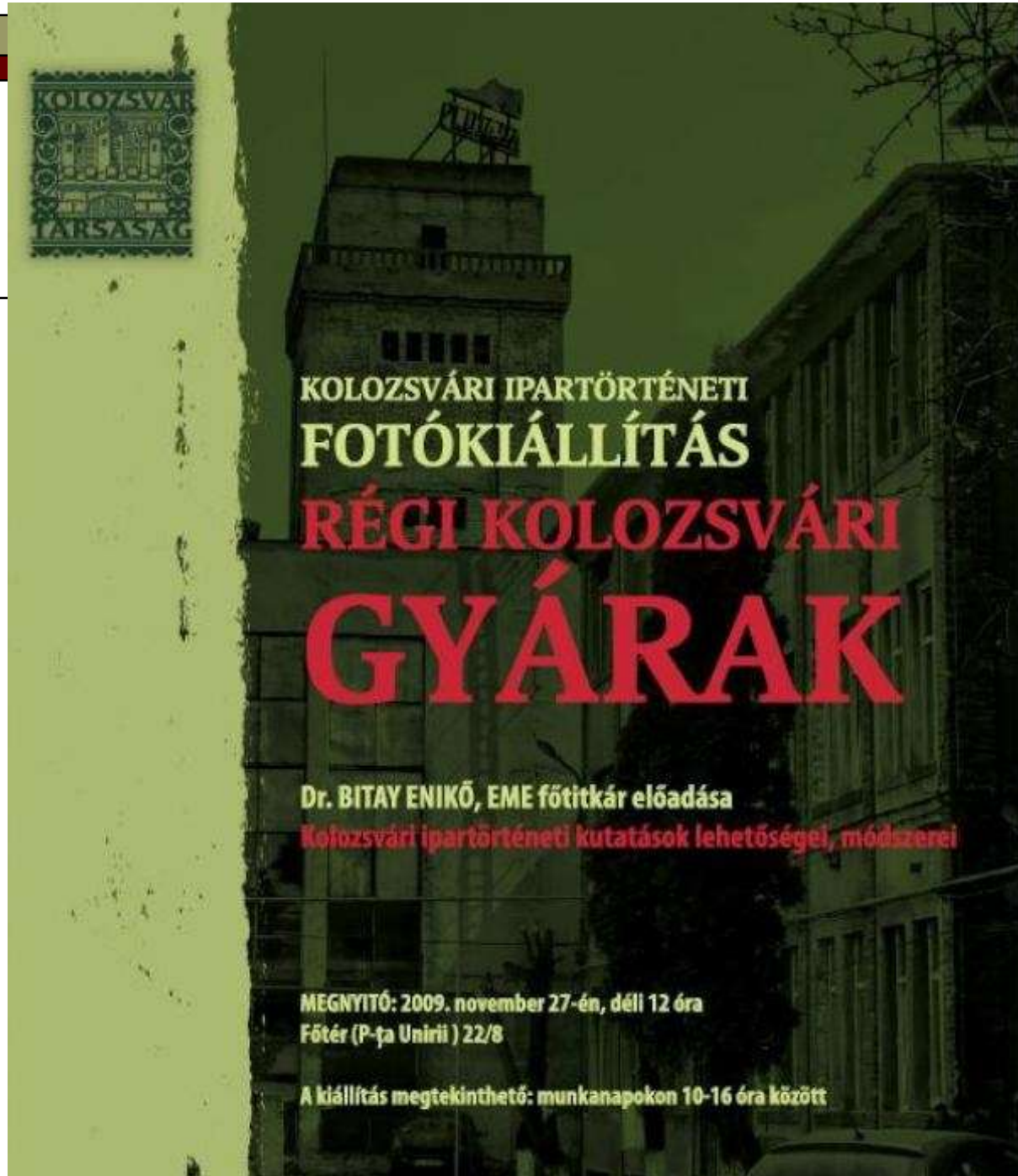

**Research in Industrial History,
developing of databases:
a photographic repository of
Transylvanian factories, their
documentation, interviews,
lectures**

Old Kolozsvár factories Photo exhibition

*Opening:
November 27, 2009.*

*Venue:
Kolozsvár Society*

Photographic collection of Kolozsvár's industrial history

THE TEHNOFRIG 1949–1972

***Ruins of the
MATCHSTICK FACTORY
1945***

1949

1950

The 1970's

Ruins of industry (2006)

Industrial History

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Műszaki Tudományok Szakosztály

IPARTÖRTÉNETI ELŐADÁS-SOROZAT

SÁNDOR LÁSZLÓ

TRIUMF

(GYÚJTÓGYERTYAGYÁR)

TÖRTÉNETE

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Erdélyi Múzeum-Egyesület
400254 Oláhok utca 2-4. 1-101
Tel: +43 264 592376
E-mail: info@eme.ro - www.eme.ro

Helyszín: Kolozsvár, EME-székház,
Jókai/Napoca utca 2-4. szám, I. emeleti előadóterem
Időpont: 2012. március 1., csütörtök, 17.30

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Műszaki Tudományok Szakosztály

II. IPARTÖRTÉNETI ELŐADÁS

KEREKES SÁNDOR

A KOLOZSVÁRI

VASÚTI FŐMŰHELYEK

(REMARUL „16 FEBRUARIE”)

TÖRTÉNETE

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Erdélyi Múzeum-Egyesület
400254 Oláhok utca 2-4. 1-101
Tel: +43 264 592376
E-mail: info@eme.ro - www.eme.ro

Helyszín: Kolozsvár, EME-székház,
Jókai/Napoca utca 2-4. szám, I. emeleti előadóterem
Időpont: 2012. május 25., péntek, 17 óra

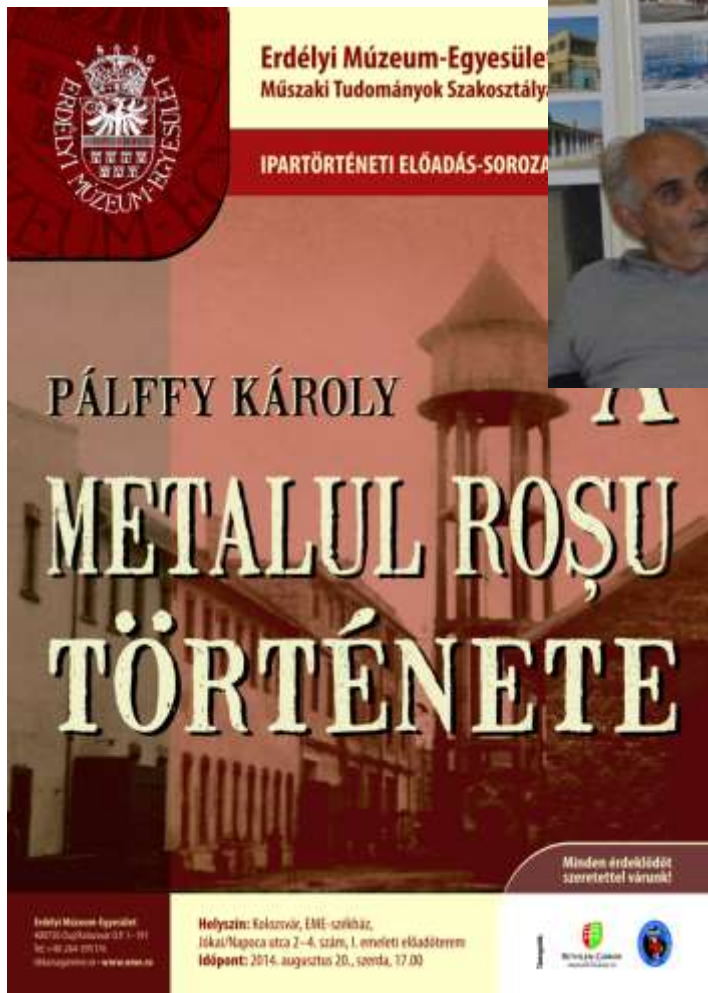

2012

Industrial History lecture series

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Műszaki Tudományok Szakosztály

IPARTÖRTÉNETI ELŐADÁS-SOROZAT

PÁLFFY KÁROLY

**METALUL ROȘU
TÖRTÉNETE**

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Erdélyi Múzeum-Egyesület
400730 Cluj/Kolozsvár, O.P. 1-191
Tel: +40-264-595176
tikarsag@eme.ro • www.eme.ro

Helyszín: Kolozsvár, EME-székház,
Jókai/Napoca utca 2-4. szám, I. emeleti előadóterem
Időpont: 2014. augusztus 20., szerda, 17.00

2014

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Műszaki Tudományok Szakosztály

IPARTÖRTÉNETI ELŐADÁS-SOROZAT
Kolozsvár ipari és műszaki emlékei

LÁSZLÓ F. CSABA
mérnök, volt Unirea-alkalmazott

**UNIREA
ÜZEM
TÖRTÉNETE**

Előadással egybekötött találkozó — helysz.: Hozz magaddal egy ünnepi tárgyat!

Házigazda: Bitay Enikő — az EME elnöke

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Erdélyi Múzeum-Egyesület
400730 Cluj/Kolozsvár, O.P. 1-191
Tel: +40-264-595176
tikarsag@eme.ro • www.eme.ro

Helyszín: Kolozsvár, EME-székház,
Jókai/Napoca utca 2-4. szám, I. emeleti előadóterem
Időpont: 2015. augusztus 18., kedő 17.00

2015

TEHNOFRIG photo exhibition

2014

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Műszaki Tudományok Szakosztálya

IPARTÖRTÉNETI ELŐADÁS-SOROZAT
Kolozsvár ipartörténete (VI.)

A TEHNOFRIG
ŐRZÖTT EMLÉKEI

Előadással, kiállítással és filmvetítéssel egybekötött találkozó
Jelige: „Hozz magaddal egy emléktárgyat!”
Házigazda: Bitay Enikő, az EME főtitkára.

AZ EME IPARTÖRTÉNETI ADATTÁRA
JENEI DEZSŐ PORTRÉ
JEGENYÉK A NÁDAS PARTJÁN
ARCKÉPVÁZLATOK EGY GÉPGYÁRBÓL
ÍRJA, RENDEZTE ÉS FÉNYKÉPTE: FISCHER ISTVÁN

Minden érdeklődő szeretettel várunk!

Társzervezők:

ERDÉLYI MÚZEUM-EGYESÜLET
Műszaki Tudományok Szakosztálya
Kolozsvár, 2014. június 27. - június 28. 11-18

2015

Call to action: „Bring a memorabilia!”

Industrial History lecture series

Erdélyi Múzeum
Műszaki Tudományok

IPARTÖRTÉNETI ELŐADÁS
Kolozsvár ipartörténeti előadása
2016. augusztus 16., 18.00 óra

HOCH SÁNDOR

**KOLOZSVÁRI
NYOMDAIPAR
TÖRTÉNETE**

Előadással egybekötött találkozó *** Jelige: „Hozz magaddal egy emléktárgyat!”

Házigazda: Bitay Enikő, az EME főtájtára.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Erdélyi Múzeum-Egyesület
400750 Cluj/Kolozsvár Q.P. 1-191
Tel: +40-264-595176
titkarsag@eme.ro • www.eme.ro

Helyszín: EME-székház,
Jókai/Napoca utca 2-4. szám

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Műszaki Tudományok

IPARTÖRTÉNETI ELŐADÁS
Kolozsvár ipartörténeti előadása
2016. augusztus 16., 18.00 óra

LÁSZLÓ KÁLMÁN

**A KOLOZSVÁRI
BŐR- ÉS CIPŐGYÁR
TÖRTÉNETE**

Előadással egybekötött találkozó
Jelige: „Hozz magaddal egy emléktárgyat!”
Házigazda: Bitay Enikő, az EME főtájtára.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Erdélyi Múzeum-Egyesület
400750 Cluj/Kolozsvár Q.P. 1-191
Tel: +40-264-595176
titkarsag@eme.ro • www.eme.ro

Helyszín: EME-székház,
Jókai/Napoca utca 2-4. szám

2016

Industrial History lecture series

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Műszaki Tudományok Szakosztálya

IPARTÖRTÉNETI ELŐADÁS-SOROZAT
Kolozsvár ipartörténete IX.

Jelige: „Hozz magaddal egy emléktárgyat!”

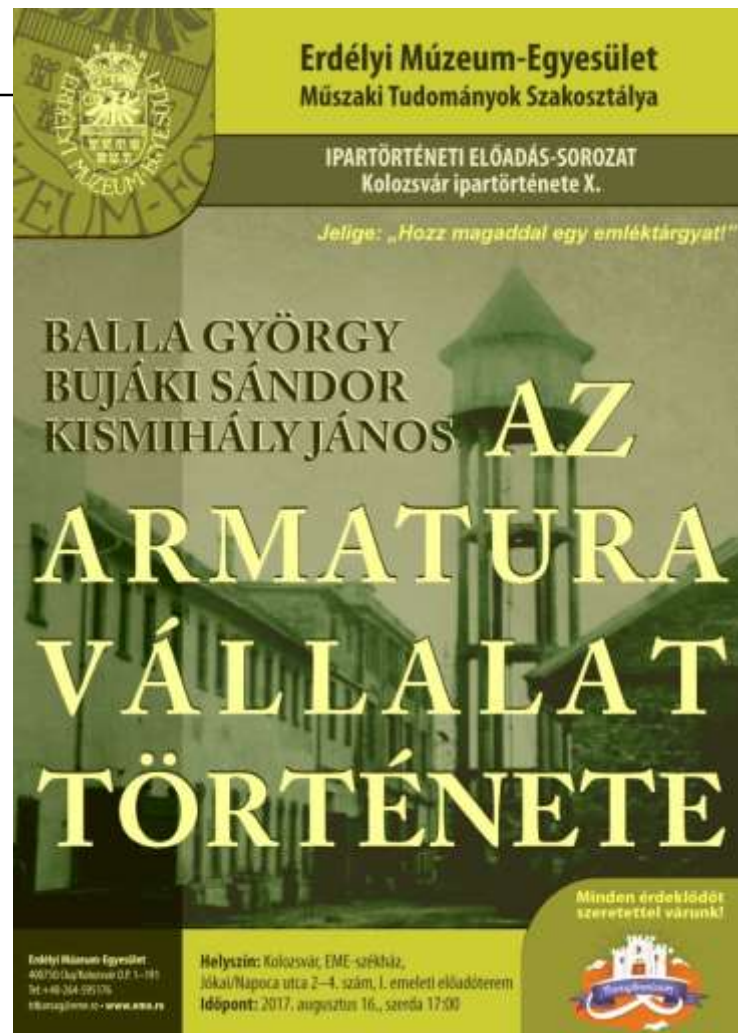
KEREKES SÁNDOR
SZŐCS KATALIN

**A kolozsvári
nehézgép-gyártó
kombinát (CUG)
története**

Minden érdeklődőt
szeretettel várunk!

Erdélyi Múzeum-Egyesület
400750 Új-Napoca útca 2-4. sz., I. emeleti előadóterem
Tel: +46-364-595176
info@ardelyi-muzeum.ro • www.ardelyi-muzeum.ro

Helyszín: Kolozsvár, EME-székház,
Jókai/Napoca útca 2-4. szám, I. emeleti előadóterem
Időpont: 2017. augusztus 15., kedd 17:00

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Műszaki Tudományok Szakosztálya

IPARTÖRTÉNETI ELŐADÁS-SOROZAT
Kolozsvár ipartörténete X.

Jelige: „Hozz magaddal egy emléktárgyat!”

BALLA GYÖRGY
BUJÁKI SÁNDOR
KISMIHÁLY JÁNOS

**AZ
ARMATURA
VÁLLALAT
TÖRTÉNETE**

Minden érdeklődőt
szeretettel várunk!

Erdélyi Múzeum-Egyesület
400750 Új-Napoca útca 2-4. sz., I. emeleti előadóterem
Tel: +46-364-595176
info@ardelyi-muzeum.ro • www.ardelyi-muzeum.ro

Helyszín: Kolozsvár, EME-székház,
Jókai/Napoca útca 2-4. szám, I. emeleti előadóterem
Időpont: 2017. augusztus 16., szerda 17:00

2017

Industrial History lecture series

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Műszaki Tudományok Szakosztálya

IPARTÖRTÉNETI ELŐADÁS-SOROZAT
Kolozsvár XX. századi ipartörténetének emlékei XI.

jelige: „Hozz magaddal egy emléktárgyat!”

IX. KOLOZSVÁRI MAGYAR NAPOK

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

OROSZ JUDIT

A KENDŐGYÁR

Házigazda: Bitay Enikő

Helyszín: EME-előadóterem,
Jókai/Napoca u. 2-4. sz.
Időpont: 2018. augusztus 22., szerda, 11:00-tól

Támogatók:

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Műszaki Tudományok Szakosztálya

IPARTÖRTÉNETI ELŐADÁS-SOROZAT
Kolozsvár XX. századi ipartörténetének emlékei XII.

jelige: „Hozz magaddal egy emléktárgyat!”

IX. KOLOZSVÁRI MAGYAR NAPOK

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

KATONA ZSIGMOND

A NAPOCHIM
története

Házigazda: Bitay Enikő

Helyszín: EME-előadóterem,
Jókai/Napoca u. 2-4. sz.
Időpont: 2018. augusztus 22., szerda, 17:00-tól

Támogatók:

2018

Erdélyi Múzeum-Egyesület
Műszaki Tudományos Szakosztálya

IPARTÖRTÉNETI ELŐADÁS-SOROZAT
Kolozsvár XX. századi ipartörténetének emlékei XIII.

jelige: "Hozz magaddal egy emléktárgyat!"

2019

Nagy Béla

**A KOLOZSVÁRI
PAPÍRLEMEZ GYÁR
(MUCART) TÖRTÉNETE**

Házigazda:
Bitay Enikő

Időpont: 2019.08.19-én, 17:00 órától
Helyszín: az EME székház előadótermében
(Jókai/Napoca u. 2-4. sz.)

Industrial History lecture series

Raw material for 24 portrait-interviews

BALOGH FERENC

BALOGH JÁNOS

BARTA PÁL

BARTHA LÁSZLÓ

BODI LÁSZLÓ

BOKOR ERNŐ

BOROS JÁNOS

KOVÁCS JÓZSEF

LAMBING JÓZSEF

NAGY ATTILA

PALCZER JÁNOS

PREZENSZKY TIBOR

SULUCZ GYÖRGY

TÓTH SÁNDOR

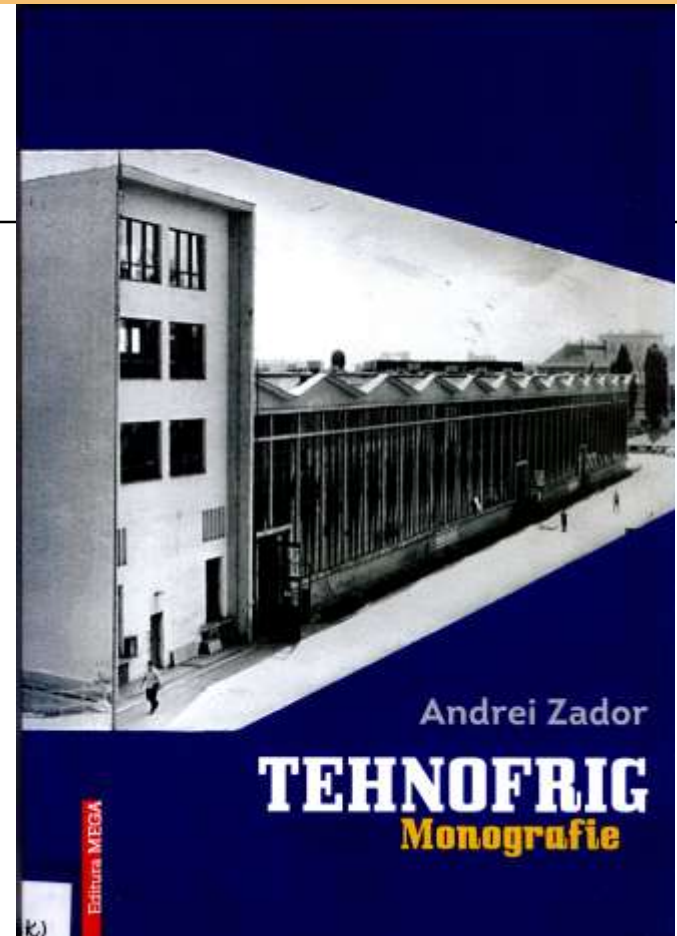
VINCZE MINYA MÁTYÁS

Data collection

Results so far:

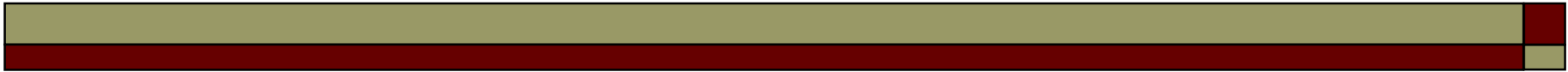

1 book, 13 lectures,
12 digitalized collections,
Raw material for 24
portrait-interviews

II. Communicating results: conferences, publications, Transylvanian Digital Database (EDA)

CONFERENCES

International Scientific Conference of Young Engineers (FMTÜ) 1996-

XXI. FMTÜ, 2016: from 19 universities, 13 research institutes, 10 industries. 176 authors, 102 lectures

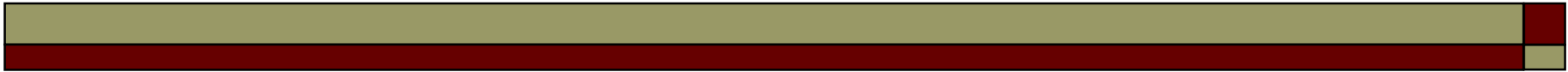
International Scientific Conference of Technical Sciences (MTÜ), (2000-)

Endeavors and results of technical sciences

XVII. MTÜ, 2016: 42 authors, 19 lectures

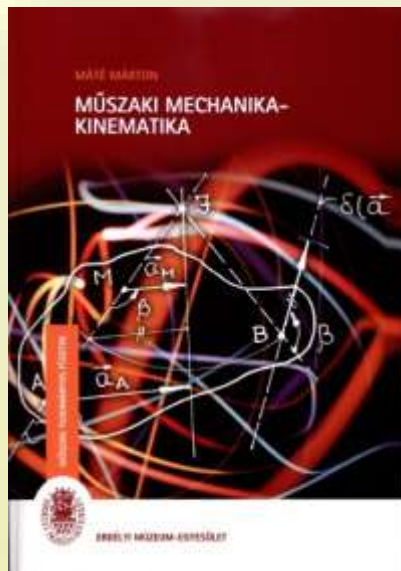

PUBLICATIONS

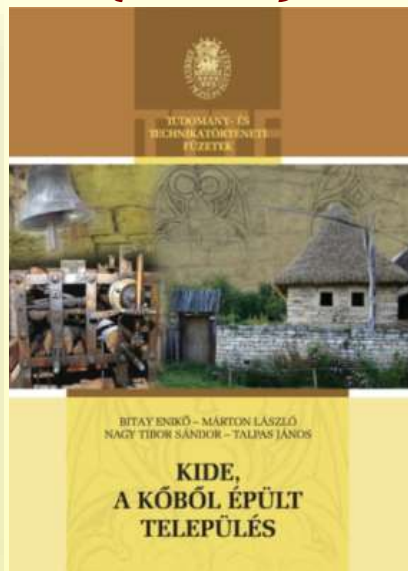

Publications of the Department Technical Sciences (series, books/periodicals)

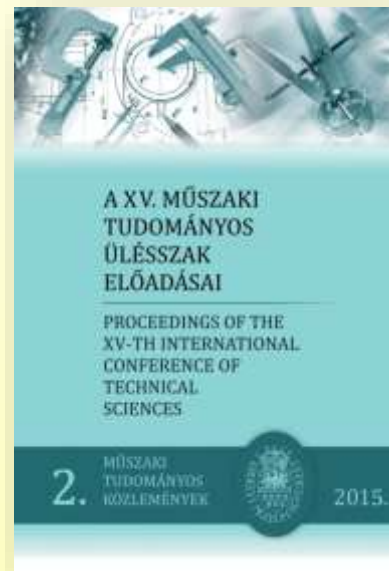
Technical Scientific Papers (1992-)

Papers on History of Science and Technology (2009-)

Technical Scientific Communications (2014-)

Acta Materialia Transylvanica (2018-)

[illegible]

Az EDA főoldala » 1. TÁRAK – COLECȚII – COLLECTIONS – SAMMLUNGEN » Érem- és régiségtár – Monezi și antichități – An
Kolozsvar - Kalevala utca (ma: Semenicolui) 1. lelőhely » Kolozsvar - Kalevala utca (ma: Semenicolui) I. lelőhely - 2. sír » Megtel

Kerámia töredékei

A dokumentum részletes adatai

Cím:	Kerámia töredékei
Leírás:	Szürkés-barna színű, díszítetlen edény csillámos szemcsékkel soványított perem, nyak és fenéktöredékei Fenék v.: 1,0cm. Fal v.: 0,4cm. Irodalom: Gergely B.-Gáll E., 2007. 105-117
URI:	http://hdl.handle.net/10598/13224
Dátum:	2011-01-12

A dokumentum fájljai

Fájl	Méret	Formátum	Nézet
EME_Regeszet_Kvar_Kalevala_I_005.jpg	532.6Kb	JPEG image	Megtekintés/Megnyitás

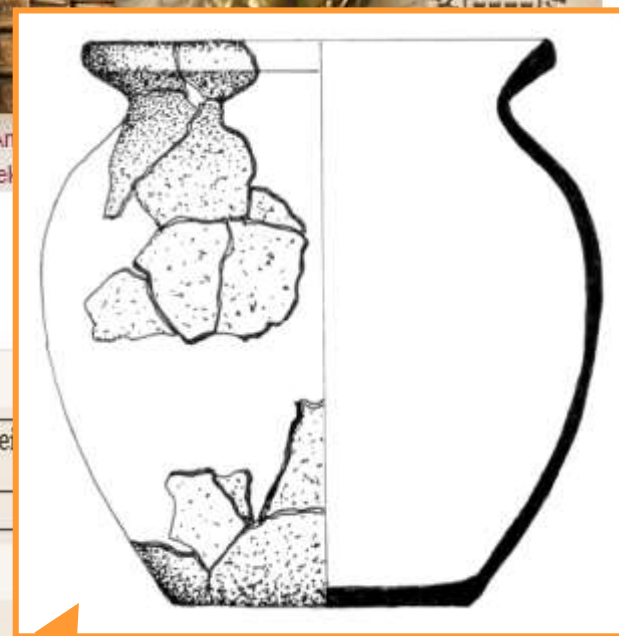
A dokumentum a következő gyűjteményekben jelenik meg

Kolozsvar - Kalevala utca (ma: Semenicolui) I. lelőhely - 2. sír [1]

feldúlt sír

A dokumentum részletes adatai

A teljes EDA-ban

Kategóriák & Gyűjtemények

Megjelenés dátuma

Szerző

Cím

Tárgyszó

A gyűjteményben

Megjelenés dátuma

Szerző

Cím

Tárgyszó

Astragalus dasyanthus Pall.

A dokumentum részletes adatai

Cím:	Astragalus dasyanthus Pall.
Szerző:	Wierzbicki
Absztrakt:	Leguminosae
URI:	http://hdl.handle.net/10598/8177
Dátum:	2009

A dokumentum fájljai

Fájl	Méret	Formátum	Nézet
006_Astragalus_dasyanthus.jpg	2.452Mb	JPEG image	
006_Astragalus_dasyanthus_cimke.jpg	2.469Mb	JPEG image	

A dokumentum a következő gyűjteményekben jelenik meg

Herbárium – Ierbar – Herbarium – Herbarium [294]

A dokumentum részletes adatai

Böngészés

A teljes EDA-ban

Kategóriák & Gyűjtemények

Megjelenés dátuma

Szerző

Cím

Tárgyszó

A gyűjteményben

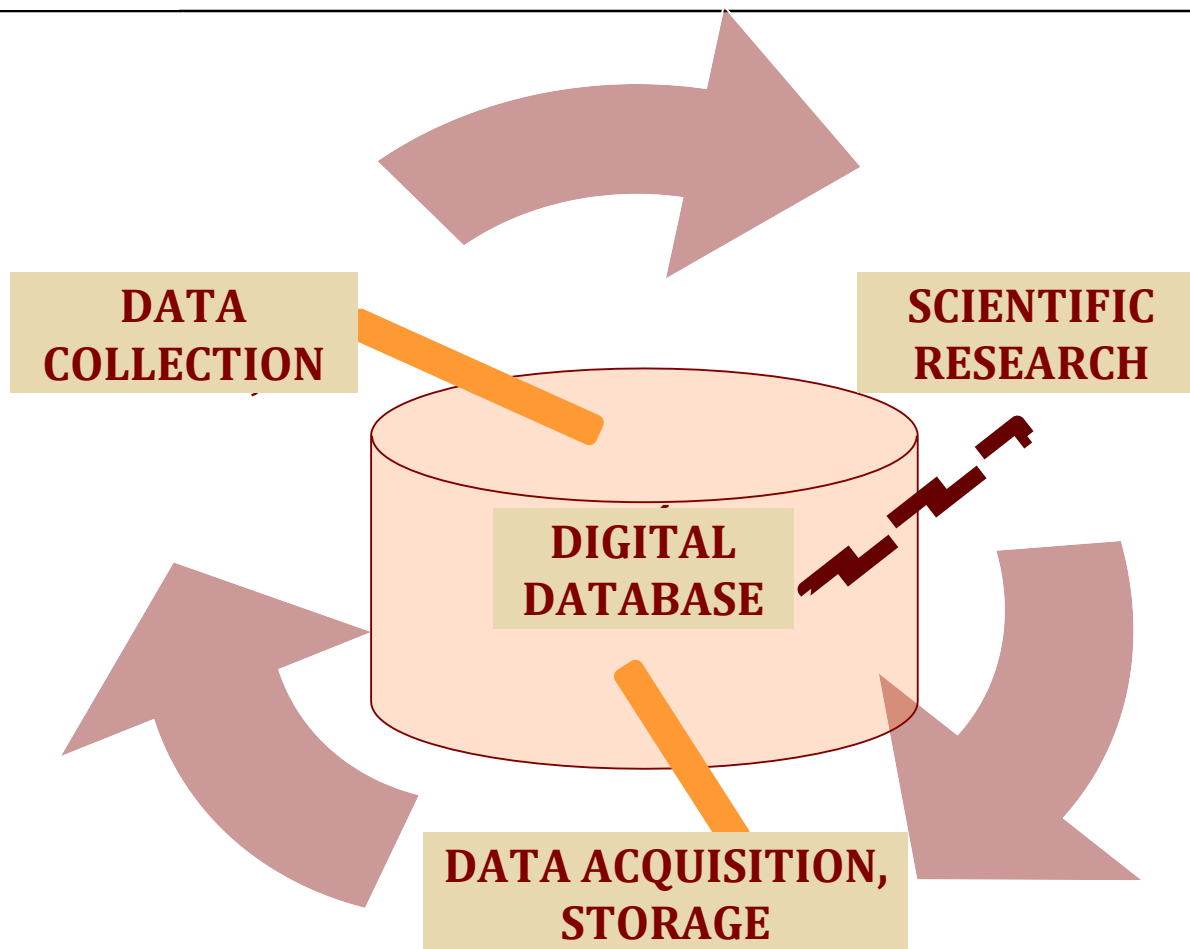
Megjelenés dátuma

ASTRAGALUS dasyanthus Pall.
Auf Sandhügeln bey Grebenarz und
Gajtafel in Banat. Jun. Jul. 3
Wierzbicki.

Saját EDA

Possibilities in the EDA: ONLINE research

Scientific research – a system to collect and create information's

Online research workshop

ERDÉLYI
DIGITÁLIS
ADATTÁR

Az EDA főoldala » 4. KUTATÁSI PROGRAMOK » Műszaki örökségvédelem Erdélyben » 1. Technika- és pa

Magyargyerőmonostor

Keress ebben a kategóriában és gyűjteményekben:

A kategória gyűjteményei

- 1. A terepmunka anyagai [1010]
- 2. Forrásdokumentumok [100]
- 3. Feldolgozott anyagok [50]

Legfrissebb dokumentumok

Online research workshop

ERDÉLYI
DIGITÁLIS
ADATTÁR

Az EDA főoldala » 4. KUTATÁSI PROGRAMOK » Műszaki örökségvédelem Erdélyben » 1. Technika- és ipartörtén

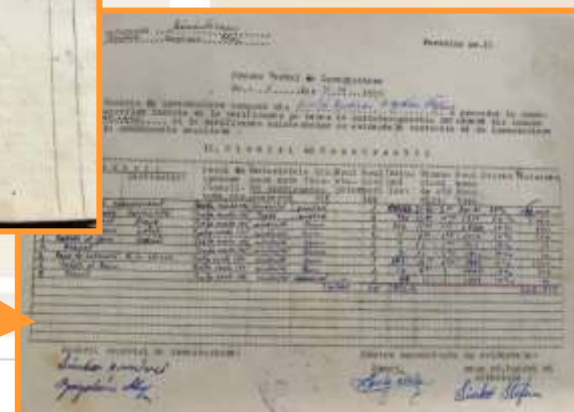
Magyargyerőmonostor

Keress ebben a kategóriában és gyűjteményekben:

A kategória gyűjteményei

- 1. A terepmunka anyagai [1010]
- 2. Forrásdokumentumok [100]
- 3. Feldolgozott anyagok [50]

Legfrissebb dokumentumok

Online research workshop

ERDÉLYI
DIGITÁLIS
ADATTÁR

Az EDA főoldala » 4. KUTATÁSI PROGRAMOK » Műszaki örökségvédelem

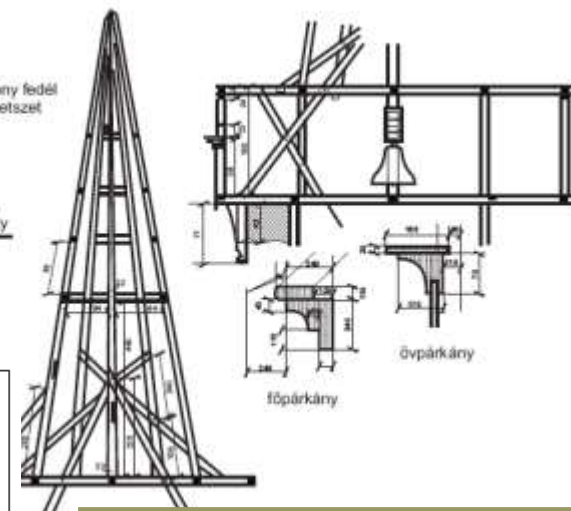
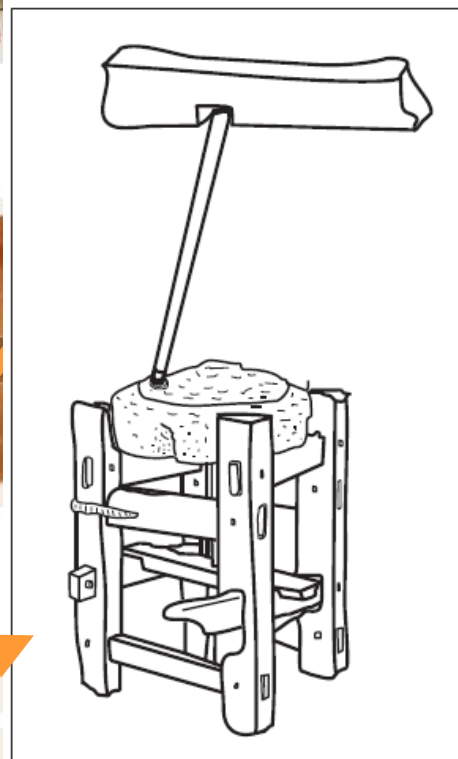
Magyargyerőmonostor

Keress ebben a kategóriában és gyűjteményekben:

A kategória gyűjteményei

- 1. A terepmunka anyagai [1010]
- 2. Forrásdokumentumok [100]
- 3. Feldolgozott anyagok [50]

Legfrissebb dokumentumok

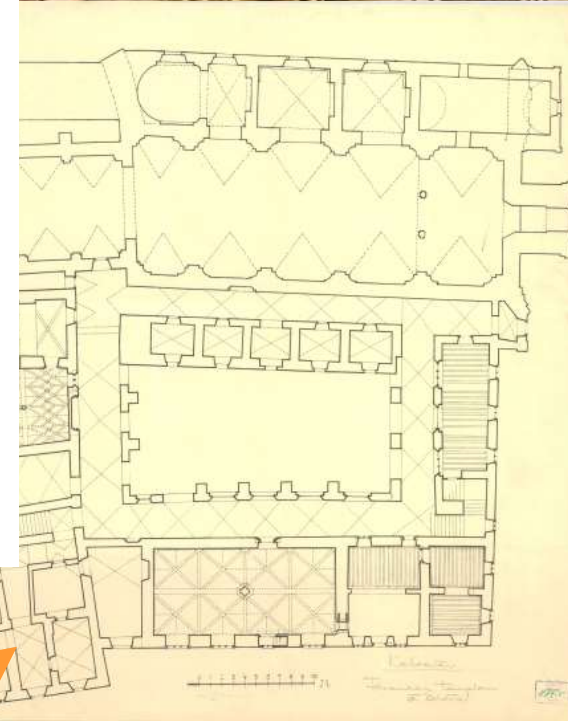
ERDÉLYI
DIGITÁLIS
ADATTÁR

RO HU EN DE

Az EDA főoldala » 3. TERVTÁR - COLLEGIUM
Franciscan Monastery - Franziskanerkloster

Ferences Kolostor - Franziskanerkloster

Keresés ebben a kategóriában és

Műemléki kód: CJ-II-a-A-07305 Földrajzi koordináták: 46.772206 / 23.587936 (latitude/longitude) Címe:
str Victor Delean nr.2, Cluj-Napoca, jud. Cluj, SOKUTA kódja: 54984

A kategória gyűjteményei

2011 - Felmérés [17]

XX. század eleji munkálatok a Kolozsvári Ferences Kolostorban (KÖH) [16]

Legfrissebb dokumentumok

Szerző

Cím

Tárgyszó

A kategóriában

Megjelenés dátuma

Szerző

Cím

Tárgyszó

Debreczeni Márton (1802–1851)

Debreczeni Márton (1802–1851) bányász mérnök és feltaláló a reformkori erdélyi bányászat megújítója és úttörője, író, szótárszerkesztő, a korabeli erdélyi értelmiségi elit jelentős tagja volt. Munkásságából kiemelhető a bányászat tudományos alapokon történő reformálása, Erdély pénzügyigazgatásának átszervezése és gazdaságirodalmi tevékenysége is. Hagyatékát 1851-ben fiai, Debreczeni Balázs és Kálmán átadják gróf Mikó Imrének, aki az átvett forrásokat, munkákat nagy gondossággal közli és rendszerezi, majd az ő tulajdonából az Erdélyi Múzeum-Egyesülethez került. Az irathagyatékot ma a Kolozs Megyei Országos Levéltár és a Központi Egyetemi Könyvtár őrzi.

A kategória gyűjteményei

1. Portré [1]
2. Munkái [0]
3. Róla szóló irodalom [30]
4. Képek [0]
5. Hagyatéka [18]

Morton (1802–1851)

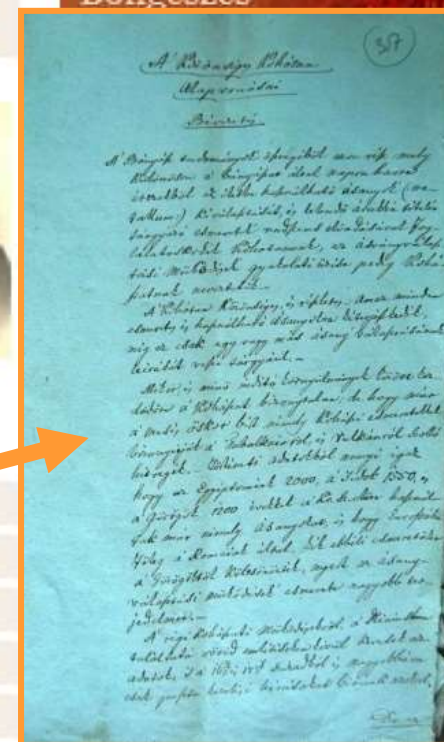
Keresés az EDA-ban

Mehet

- ☒ Keresés az EDA-ban

Speciális keresés

Böngészés

Repository of Scientists

MTF, TTF, MTK, AMT publications in the EDA

ERDÉLYI
DIGITÁLIS
ADATTÁR

RO | HU | EN | DE

Az EDA főoldala » 2. AZ EME KIADVÁNYAI - PUBLICAȚII PROPRII (SMA) - OWN PUBLICATIONS (TMS) - EIGENE VERÖFFENTLICHUNGEN (SMV) » Sorozatok - Serii - Series
- Bücherreihen » Műszaki Tudományos Közlemények

Műszaki Tudományos Közlemények

Keresés ebben a kategóriában és gyűjteményeiben:

Mehet

Keresés az EDA-ban

Mehet

- ☒ Keresés az EDA-ban
- ☐ Keresés a gyűjteményben

Speciális keresés

Böngészés

A teljes EDA-ban

Kategóriák & Gyűjtemények

Megjelenés dátuma

Szerző

Cím

Tárgyszó

A kategóriában

Megjelenés dátuma

Szerző

Cím

A Műszaki Tudományos Közlemények sorozatot 2014-ben hozta létre az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya azzal a céllal, hogy a sorozat kötetei a műszaki tudományok szakterületén megtartott tudományos ülésszakokon, konferenciákon, emlénapokon elhangzott előadásokat gyűjtse egy csokorba. Az első kötet, mely 2014. februárjában jelent meg a szakosztály 25 éves fennállásának ünnepi évfordulójára, a XIV. Műszaki Tudományos Ülésszak előadásait tartalmazza. Az eső kötet, mint ünnepi kiadvány színes, felvezető tanulmányában a Műszaki Tudományos Ülésszak történetét tekinti át, s tartalmazza a 14 év előadásainak lajstromát. Évi rendszerességgel ebben a sorozatban jelennek meg a márciusban tartott Fiatal Műszakiak Tudományos Ülésszakon, valamint a novemberi Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvénysorozat keretében megtartott Műszaki Tudományos Ülésszakon bemutatott előadások közlésre elfogadott, lektorált tanulmányai.

Collaborations

I am convinced of the fact that the most important element of successful research is collaboration.

The efficiency of collaboration is reflected in the entire process of research: data collection, field work, experiments, analysis, evaluating the results, debating our work, conferences, disseminating results by publication.

One of the most important collaborations that we have is with the Óbuda University, both institutions have a strong relationship.

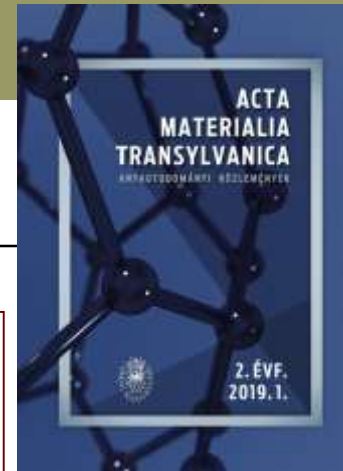
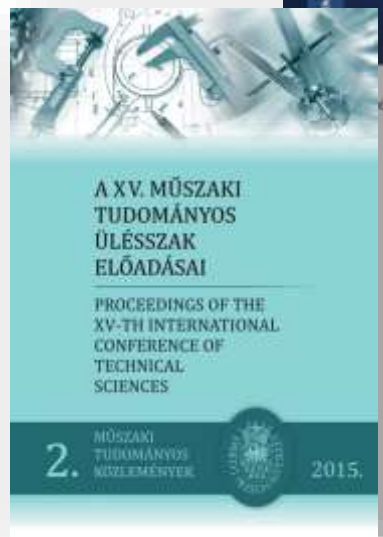
Through the years a number of common events, publications and books continue to reflect the efficiency of this cooperation.

Collaborations with the Óbuda University (In images)

Collaborations with the Óbuda University (In images)

Collaborations with the Óbuda University (In images)

**Our past, our culture and our knowledge
is our heritage.**

**Let us preserve it, keep it, multiply it
because these are our values,
this is our future!**

Thank you for your attention!